

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
معاونت برنامه ریزی و توسعه منابع
مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و امور اداری

شیوه نامه ساماندهی نیروی انسانی

وزارت آموزش و پرورش

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

بهار ۱۴۰۲

فهرست

- بخش اول تعاریف، اهداف و سیاست‌ها ۱**
- مقدمه ۲
- تعاریف ۲
- اهداف ۷
- رویکردها و سیاستهای اجرایی ۸
- بخش دوم ضوابط سازماندهی دانش آموز، کلاس و مدرسه ۱۰**
- ضوابط تشکیل کلاس و مدرسه در مدارس عادی - دولتی ۱۱
- ضوابط تشکیل کلاس و مدرسه در آموزش و پرورش استثنایی ۱۴
- بخش سوم ضوابط و مقررات به کارگیری نیرو ۱۹**
- مقررات عام ۲۰
- مقررات اختصاص نیرو به فعالیت‌های مختلف ۲۱
- بخش چهارم نحوه تأمین و ایجاد تعادل در کمیت نیروی انسانی ۳۸**
- راهکارهای تأمین و به کارگیری نیروی مورد نیاز ۳۹
- بخش پنجم نحوه نظارت بر اجرای شیوه نامه توسعه سنواتی ۴۲**

بخش اول

تعاریف، اهداف و سیاستها

مقدمه

برنامه توسعه سنواتی و ساماندهی عوامل آموزشی آموزش و پرورش در سال تحصیلی «۱۴۰۳-۱۴۰۲»، با توجه به سیاست‌های کلی ایجاد تحول در آموزش و پرورش، ابلاغی مقام معظم رهبری، اهداف و راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، خط‌مشی‌های جدید وزارت آموزش و پرورش، مبتنی بر نقشه راه سند تحول بنیادین، بیانیه گام دوم، سند تحول دولت مردمی، سند انتظار دولت و سایر اسناد فرادستی و به منظور مدیریت بهینه منابع انسانی (موضوع بندهای ۵/۸ و ۲۰/۱ اهداف عملیاتی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)، با رویکرد تفویض اختیار و تسهیل برنامه‌ریزی منطقه‌ای به نحوی تنظیم شده است که ضمن شفافیت و قطعیت تحقق شاخص‌ها، امکان انعطاف‌پذیری روش‌ها و توجه به تفاوت‌های منطقه‌ای را فراهم آورد.

بر این اساس، دستورالعمل ساماندهی و توسعه سنواتی وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، به شرح ذیل می‌باشد:

تعاریف

کمیته سرمایه انسانی ذیل شورای راهبری توسعه مدیریت و به عنوان یکی از هشت کمیته تخصصی آن شورا تعریف شده است (بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۳/۱۳۴۷۲ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۰۷ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور) که به جهت برنامه‌ریزی و اجرایی نمودن برنامه‌های ساماندهی نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش تشکیل می‌گردد و اعضای آن عبارتند از: معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع، رئیس مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری، معاون آموزشی ابتدایی، معاون آموزش متوسطه، معاون تربیت بدنی و سلامت، معاون پرورشی و فرهنگی، رئیس دانشگاه فرهنگیان، مشاور وزیر در امور منابع انسانی و یکی از مدیران کل آموزش و پرورش استان‌ها (شهرستان‌های تهران) ضمناً دبیرخانه کمیته مذکور در مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری مستقر است.

کارگروه توسعه مدیریت آموزش و پرورش استان و کمیته توسعه مدیریت آموزش و پرورش منطقه/ناحیه: تنها مرجع تصمیم‌گیری در خصوص چگونگی عملیاتی شدن این شیوه‌نامه در استان و منطقه، در چارچوب ضوابط و مقررات تعیین شده، برعهده یک نهاد برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیر با عنوان: "کارگروه توسعه مدیریت آموزش و پرورش استان و کمیته توسعه مدیریت آموزش و پرورش منطقه/ناحیه (موضوع ماده ۳ تصویب نامه شورای عالی اداری مصوب بخشنامه‌های شماره ۳۰۲۵۱ مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۲۶ و ۱۳۷۰۵۳ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۰۳)" است، که در این شیوه‌نامه با عنوان «کارگروه و کمیته» یاد می‌شود. اختیار تصمیم‌گیری در خصوص تمامی فعل و انفعالاتی که کیفیت و کمیت نیروی انسانی مناطق را تحت تأثیر قرار می‌دهد، برعهده این کارگروه است.

واحد سازمانی: از اجزای ساختار سازمانی است که در قالب یکی از انواع تشکلهای سازمانی، معاونت، اداره کل، دفتر، مدیریت، اداره و سایر موارد مذکور در بندهای بعدی این ضوابط عهده‌دار انجام وظایف متجانس و مرتبط با اهداف دستگاه اصلی می‌باشد. در راس هر واحد، پست سازمانی متناسب با اختیارات آن پیش‌بینی می‌شود.

واحدهای سازمانی آموزشی، پرورشی و فرهنگی عبارتند از:

الف) کلیه مدارس و مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی در داخل و خارج از کشور، در هر یک از دوره‌های تحصیلی (پیش دبستانی، ابتدایی اول، ابتدایی دوم، ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم اعم از: نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش)، در انواع: عادی، استثنایی، استعدادهای درخشان، شاهد، نمونه دولتی، شبانه‌روزی، عشایری، هیأت امنایی، دبیرستان وابسته، هنرستان‌های جوار، بزرگسالان، ایثارگران، آموزش از راه دور، مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری، مجتمع آموزشی و پرورشی شهری، مدرسه ورزش و مدرسه قرآن، مدرسه تطبیقی و بین‌الملل و مراکز یادگیری محلی سوادآموزی. همچنین کانون‌های فرهنگی و تربیتی، مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی پژوهشی و تخصصی، اردوگاه‌های دانش‌آموزی، مراکز مشاوره و راهنمایی خانواده (عادی و با نیازهای ویژه)، دارالقرآن‌ها، مجتمع‌های آموزشی و ورزشی، پایگاه‌های سلامت، پژوهش‌سراها دانش‌آموزی، مراکز آموزشی و توانبخشی دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری.

ب) واحدهای سازمانی اداری: مجموعه معاونت‌ها، ادارات کل و دفاتر حوزه ستادی، سازمانهای وابسته، ادارات کل آموزش و پرورش استانها و ادارات مناطق و نواحی و نمایندگی‌های آموزش و پرورش، خوابگاه‌های مرکزی.

ج) واحدهای سازمانی رفاهی و درمانی: باشگاه و خانه معلم، کلینیک و درمانگاه فرهنگیان و آشپزخانه مرکزی.

د) واحدهای سازمانی مجازی: به واحدهای سازمانی نظیر (معلم راهنمای روستائی، گروه‌های آموزشی و تربیتی، دانشجویان متعهد خدمت، نهضت سوادآموزی و منتقل‌شدگان و مأمورین) اطلاق می‌گردد که صرفاً جهت ثبت ابلاغ افراد مرتبط با واحدهای مذکور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ه) طرح روستا مرکزی: با قراردادادن امکانات لازم، کلاس‌های چند روستای مجاور در یک روستا تشکیل و دانش‌آموزان برای تحصیل به آن روستا رفت و آمد خواهند کرد.

و) آموزش‌های ترکیبی/(حضور و غیرحضور): ترکیب متفکرانه تجارب یادگیری حضوری و مجازی و استفاده از امکانات آموزش الکترونیکی در فرایند یادگیری.

ز) آموزش دوگانه (برون‌سپاری): واگذاری بخشی از آموزش‌های مهارتی به موسسات تولیدی و خدماتی خارج از آموزش و پرورش طبق قرارداد مشخص را برون‌سپاری می‌گویند.

ح) **دروس با ماهیت کارگاهی:** در شاخه فنی و حرفه‌ای و کار دانش درس کارگاه نوآوری و کارآفرینی و دروس خوشه شایستگی‌های فنی به غیر از دروس دانش فنی پایه و تخصصی.

ایجاد و یا تغییر اطلاعات واحد سازمانی

به هر واحد سازمانی، یک کُد واحد سازمانی و یک کد فضا اختصاص داده می‌شود. ضروری است مناطق آموزشی، پس از قطعیت ایجاد یا تغییر فیلدهای اصلی واحدهای سازمانی (گروه سازمانی، دوره تحصیلی، زیردوره، نوع اداره، جنسیت و نوع واحد)، با همکاری واحدهای ذی‌ربط، برابر دستورالعمل مربوط و متناسب با ضوابط این شیوه‌نامه، از اداره کل آموزش و پرورش استان، درخواست کُد واحد سازمانی جدید را از تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۳۱ لغایت ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ نمایند. شاخص‌های اصلی احراز شرایط تخصیص کد از جمله نسبت دانش آموز به کارکنان، بُعد مسافت بین مدارس مستقر در هر منطقه، مشخص نمودن ظرفیت فضاهای آموزشی جهت استقرار دانش آموز و ... (که تاکنون به صورت تفویض به مناطق و استان‌ها بوده است) بررسی و **در صورت عدم وجود ظرفیت در سایر مدارس** در محدوده مشخص درخواست کد واحد سازمانی جدید ثبت و در غیر این صورت امکان ثبت درخواست به کاربر داده نمی‌شود.

تبصره: به منظور جلوگیری از ایجاد اختلال در سوابق آموزشی دانش آموزان، ابلاغ و احکام کارگزینی پرسنل، فرایند انحلال مدارس در یک منطقه و ایجاد در منطقه جدید تا پیش از آغاز سال تحصیلی صورت می‌پذیرند. انجام این فرایند پس از آغاز سال تحصیلی به سال تحصیلی آینده موکول می‌گردد.

▪ زمان فعالیت واحد سازمانی آموزشی

یک نوبته - تحصیل یک گروه از دانش آموزان و حسب مورد نوآموزان، در یک ساختمان اختصاصی، در وقت صبح یا عصر. این قبیل مدرسه‌ها در مجموع، یک واحد سازمانی محسوب شده و یک گروه کارکنان اداری به آن‌ها قابل تخصیص است.

دو نوبته - تحصیل دو گروه دانش آموز در یک ساختمان، با اوقات کاری متفاوت؛ که هر نوبت یک واحد سازمانی مجزا با کُد سازمانی مستقل قلمداد می‌شود.

دو هفته - تحصیل یک گروه دانش آموز در یک ساختمان اختصاصی، در دو وقت صبح و عصر.

▪ وضعیت واحد سازمانی آموزشی

الف - مستقل: مدرسه فعال در یک نوبت کاری که از یک دوره تحصیلی تشکیل شده و تحت مدیریت مجتمع آموزشی و پرورشی قرار نگرفته باشد.

ب - ضمیمه و ضمیمه دارد: در صورتی که فعالیت یک مدرسه در یک نوبت کاری متشکل از دو یا چند دوره تحصیلی مختلف باشد و در یک یا چند ساختمان جدا تشکیل شود، مدرسه دارای بیشترین دانش آموز، «ضمیمه دارد» محسوب می‌شود و به آن، طبق درجه‌بندی مدارس (با احتساب مجموع کل دانش آموزان مدارس ضمیمه و ضمیمه دارد)، نیرو تخصیص خواهد یافت و مدرسه یا مدارس دیگر، به صورت «ضمیمه» مدرسه بزرگ‌تر، تحت مدیریت

مدرسه با جمعیت بیشتر اداره می‌شود (به آموزشگاه ضمیمه صرفاً نیروی آموزشی تخصیص می‌یابد). در صورت مساوی بودن تعداد دانش‌آموزان، وضعیت مدرسه دوره تحصیلی بالاتر، «ضمیمه دارد» و مدرسه یا مدارس دیگر، «ضمیمه» شناخته می‌شوند.

تبصره: اصلاح وضعیت واحد سازمانی بر اساس این ضوابط در سامانه مربوطه نیاز به تغییر کد واحد سازمانی نداشته و مناطق و نواحی ملزم به تغییر این مولفه در سامانه **قبل از صدور ابلاغ** می‌باشند. تغییرات پس از آغاز سال تحصیلی و صدور ابلاغ ممنوع می‌باشد.

▪ سایر تعاریف

سازمان آموزش و پرورش استثنایی: مسئولیت تعلیم و تربیت دانش‌آموزان استثنایی، بر عهده سازمان آموزش و پرورش استثنایی است.

آموزش تلفیقی - فراگیر: روشی است که در آن برخی از دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در کلاس‌های پذیرا (عادی)، در کنار سایر دانش‌آموزان جایدهی شده و با بهره‌گیری از برنامه‌های درسی مشترک، تمهید انطباق‌های محیطی و مناسب‌سازی برنامه درسی، با استفاده از خدمات معلم رابط به‌عنوان تسهیل‌گر (در صورت نیاز)، به تحصیل می‌پردازند.

مرکز جامع سنجش، آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام رشدی - تربیتی: واحد جامع آموزشی، پرورشی و توانبخشی مستقل و تخصصی است که تمامی خدمات غربالگری، تشخیصی، آموزشی پرورشی، مشاوره‌ای و مددکاری، توانبخشی و مداخله بهنگام را به کودکان و دانش‌آموزان بصورت تخصصی و تجمیعی در سطح استان و مناطق/نواحی آموزشی، تحت نظارت سازمان آموزش و پرورش استثنایی و با هماهنگی اداره آموزش و پرورش استثنایی استان ارائه می‌دهد.

تبصره: بر اساس مصوبه سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲ شورای سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مراکز آموزشی و توانبخشی مشکلات ویژه یادگیری با ارتقای مأموریت‌ها، شرح وظایف و اصلاح ساختار و فرآیندها و در چارچوب آیین‌نامه حاضر به مراکز جامع سنجش، آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام ارتقاء می‌یابند.

دانش آموز معلول جسمی - حرکتی (آسیب‌دیده خفیف): دانش‌آموزی است با هوشبهر مرزی و بالاتر که به علت آسیب‌دیدگی خفیف در اندام‌های فوقانی، تحتانی و یا هر دو، تاحدودی، قادر به انجام امور شخصی خود است؛ اما برای بهره‌مندی از امکانات آموزشی، نیاز به استفاده از تسهیلات، ابزارها و تجهیزات ویژه دارد.

دانش آموز معلول جسمی - حرکتی (آسیب‌دیده شدید): دانش‌آموزی است با هوشبهر مرزی و بالاتر که به علت آسیب‌دیدگی شدید در اندام‌های فوقانی یا تحتانی و یا هر دو، قادر به انجام امور شخصی خود نباشد. این دانش‌آموز می‌تواند با ایجاد تسهیلات، انطباق و تعدیل روش‌های آموزشی و پرورشی، استفاده از ابزارها و تجهیزات ویژه، از امکانات آموزشی و پرورشی بهره‌گیری کند.

دانش آموز کم‌توان ذهنی: دانش‌آموزی است که به‌طور معنی‌دار، در عملکرد هوشی (دو انحراف استاندارد زیر میانگین)، رفتار سازشی، اجتماعی و عملی وی، محدودیت وجود دارد و ناتوانی او در سنین رشد و قبل از سن

۱۸ سالگی به وقوع پیوسته است. دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، از نظر آموزشی به سه گروه: حمایت‌پذیر، تربیت‌پذیر و آموزش‌پذیر تقسیم می‌شوند و سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مسئولیت تعلیم و تربیت دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر با هوشبهر ۵۰ تا ۷۰ را بر عهده دارد.

دانش آموز چند معلولیتی: دانش‌آموزی است دارای دو معلولیت یا بیشتر، که وابسته به یکدیگر نیستند و این ناتوانی‌ها در حدی است که بر روی عملکرد آموزشی وی تأثیر می‌گذارد.

دانش آموزان با آسیب شنوایی خفیف: دانش‌آموزی که افت شنوایی وی بین ۳۵ تا ۷۰ دسی بل است و میزان باقیمانده شنوایی او با استفاده از وسایل کمک شنوایی و بهره‌گیری از راهنمایی‌های آموزشی برای دریافت و درک مطالب شنیداری و گفتاری کافی است.

دانش آموزان با آسیب شنوایی شدید: دانش‌آموزی که افت شنوایی او ۷۰ دسی بل یا بیشتر است و با میزان باقیمانده شنوایی خود، علی‌رغم استفاده از وسایل کمک شنوایی نمی‌تواند گفتار دیگران را از طریق حس شنوایی پردازش کند.

دانش آموزان با آسیب بینایی خفیف: کودکان و دانش‌آموزان با آسیب بینایی خفیف به افرادی اطلاق می‌شود که میزان باقیمانده بینایی آن‌ها با استفاده از وسایل کمک بینایی به حدی کم و محدود است که قادر به استفاده از خطوط کتاب‌های عادی نبوده و برخورداری آنان از آموزش و پرورش، مستلزم استفاده از وسایل کمک بینایی مخصوص و یا کتاب‌های درشت خط باشد. حداکثر حدت بینایی اصلاح شده چنین افرادی از بیست، دویستم بیشتر و از بیست، هفتادم کمتر است.

دانش آموزان با آسیب بینایی شدید: کودکان و دانش‌آموزان با آسیب بینایی شدید به افرادی اطلاق می‌شود که فاقد بینایی بوده و یا میزان باقیمانده بینایی آن‌ها علی‌رغم استفاده از وسایل کمک بینایی به حدی کم و محدود باشد که ایجاب نماید آموزش‌شان از طریق روش‌های آموزشی ویژه نابینایان و خط بریل صورت پذیرد. حداکثر "حدت بینایی" اصلاح شده چنین کودکان و دانش‌آموزانی از بیست، دویستم کمتر بوده و یا زاویه دیدشان در بزرگترین قطر از ۲۰ درجه، بیشتر نیست.

دانش آموز با اختلال طیف اتیسم: دانش‌آموزی است که در حیطه‌های ارتباط و تعامل اجتماعی، رفتار و تفکر محدود دارای تفاوت معناداری با گروه همسالان خود است، به میزانی که بر عملکرد آموزشی و اجتماعی وی اثر می‌گذارد.

دانش آموز با اختلال رفتاری-هیجانی: به دانش‌آموزانی گفته می‌شود که در آن پاسخ‌های رفتاری یا هیجانی آنان در مدرسه به صورت مستمر با هنجارهای پذیرفته شده براساس سن، جنسیت، قومیت یا فرهنگ، تفاوت معنی‌داری با همسالان خود دارد به گونه‌ای که بدون داشتن علت آسیب‌دیدگی هوشی، حسی یا جسمی بر عملکرد تحصیلی، رفتار کلاسی، مراقبت از خود، روابط اجتماعی، سازگاری شخصی و سازگاری شغلی اثر بگذارد.

نوآموزان و دانش آموزان با اختلال یادگیری ویژه: نوآموزان و دانش آموزانی که با وجود برخورداری از هوش طبیعی و نداشتن نقایص حسی، آسیب‌های شدید مغزی و مشکلات شدید عاطفی، اجتماعی، قادر به بهره‌گیری از امکانات آموزش و پرورش عادی نبوده و در یک یا چند ماده درسی ضعف مشهود داشته باشند.

نوآموزان و دانش آموزان با نقص توجه/ بیش‌فعالی: اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی، اختلالی عصبی-رشدی با مجموعه‌ای از چندین نشانه از بی‌توجهی، بیش‌فعالی یا تکانشگری است که دست‌کم در دو موقعیت یا بیشتر (مثلاً در خانه، مدرسه، در جمع دوستان یا خویشاوندان و یا در فعالیت‌های دیگر) وجود دارند و منجر به آشفتگی و اختلال در عملکرد فردی، تحصیلی، اجتماعی و ارتباطی کودک با سایر همسالان، والدین و معلم می‌گردد.

نوآموزان و دانش آموزان با آسیب گفتار و زبان: اختلال گفتار و زبان، اختلالی عصبی-رشدی ناشی از مشکلات مداوم در درک، بیان و کاربرد زبان گفتاری و نوشتاری است که در تمام موقعیت‌ها (مثلاً در خانه، مدرسه، در جمع دوستان یا خویشاوندان و یا در فعالیت‌های دیگر) وجود دارد. این اختلال می‌تواند درک مکالمه و بیان افکار و اندیشه از طریق گفتار و نوشتار را برای کودک دشوار سازد و منجر به آشفتگی و اختلال در عملکردهای فردی، تحصیلی، اجتماعی و ارتباطی او شود.

کلاس مرجع (در آموزش و پرورش استثنایی): اتاق تجهیز شده‌ای در مدارس پذیرا که در آن، به دانش آموزان با نیازهای ویژه و والدین آن‌ها به صورت فردی یا گروهی، خدمات آموزشی، پرورشی و توان‌بخشی ارائه می‌شود.

معلم مرجع: معلم ابتدایی که با استقرار در یکی از مدارس منطقه/ ناحیه آموزشی مسئولیت انجام سطحی از امور غربال‌گری، تشخیصی و مداخلات آموزشی و توان‌بخشی اولیه برای دانش آموزان دارای اختلال یادگیری ویژه، نقص توجه-بیش‌فعالی و مشکلات هیجانی- رفتاری آن مدرسه و مدارس ابتدایی پیرامون محل استقرار خود را زیر نظر مرکز جامع سنجش، آموزش، توان‌بخشی و مداخله بهنگام دارا می‌باشد.

معلم رابط: معلمی متخصص است که در واحدهای آموزشی عادی (دولتی)، برای پاسخگویی به نیازهای آموزشی و پرورشی کودکان با نیازهای ویژه (دانش آموزان تلفیقی- فراگیر)، از طریق پشتیبانی و همکاری با معلم کلاس، تسهیلات و خدمات آموزشی، پرورشی و توان‌بخشی ویژه نوآموزان و دانش آموزان با نیازهای ویژه را فراهم می‌آورد.

اهداف

مهمترین اهداف و رویکردهای مورد نظر در تدوین و اجرای این برنامه، عبارتند از:

- ۱- افزایش بهره‌وری منابع انسانی؛
- ۲- اجرایی نمودن سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و مفاد مرتبط با زیر نظام‌های شش گانه؛
- ۳- ارتقاء کیفیت فعالیت‌ها در آموزش و پرورش؛
- ۴- توسعه و تعمیق فعالیت‌های برنامه‌ریزی منابع انسانی؛
- ۵- جذب حداکثری دانش آموزان لازم‌التعلیم و بازمانده از تحصیل؛

- ۶- ساماندهی و بکارگیری بهینه و اثر بخش منابع انسانی و توزیع عادلانه آن در سراسر کشور؛
- ۷- تقویت شایستگی‌های حرفه‌ای و اعتقادی مدیران و معلمان و فراهم آوردن ساز و کارهای اجرایی برای مشارکت فعال و موثر ایشان در برنامه‌های تربیتی و فعالیت‌های پرورشی مدارس؛
- ۸- برنامه‌ریزی برای کارآموزی و کارورزی دانشجو معلمان در کنار تربیت معلم و بررسی نظریات جدید تعلیم و تربیت؛

رویکردها و سیاست‌های اجرایی

- ۱- ارتقاء کیفیت مدارس، با تأکید بر مدارس شبانه‌روزی و توسعه طرح روستا مرکزی و توجه ویژه به کلاس‌های چندپایه؛
- ۲- تأمین نیازها از منابع انسانی رسمی، پیمانی و قرارداد کارمعیین موجود، به صورت موظف و عنداللزوم غیرموظف؛
- ۳- سازماندهی بهینه و استفاده کامل از ساعات موظف تمامی نیروهای شاغل؛ همچنین به کارگیری حداکثری نیروهای دارای کسر ساعت موظف و به تبع آن، کاهش میزان ابلاغ غیرموظف؛
- ۴- سازماندهی منابع انسانی و فضا در دوره‌های فنی و حرفه‌ای / کاردانش و متوسطه اول / متوسطه دوم نظری، به صورت واحد و یکپارچه با رعایت عدالت در توزیع منابع؛
- ۵- استفاده از سازوکار نقل و انتقالات درون و برون استانی مطابق با ضوابط و قوانین (موضوع تبصره ۴ مصوبه شماره ۸۳۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی)، به عنوان یکی از راه‌های تأمین و تعدیل نیروی انسانی مناطق؛
- ۶- اهتمام به نگهداشت نیروهای واجد شرایط بازنشستگی (با رعایت ماده ۱۰۳ قانون خدمات کشوری و تبصره‌های ذیل آن) در مواقعی که منطقه با کمبود قابل ملاحظه نیرو مواجه است.
- ۷- استفاده حداکثری از ظرفیت و توانمندی بازنشستگان در تأمین نیازهای آموزش و پرورش و توانمندسازی منابع انسانی در چارچوب قانون ممنوعیت بکارگیری بازنشستگان مصوب ۱۳۹۵ با اصلاحات بعدی.
- ۸- ممانعت از مأموریت با دریافت حقوق از مبدا و ممنوعیت مأموریت با حفظ پست سازمانی به طور خاص و محدودیت در اعطای مأموریت به سایر دستگاه‌ها و یا تغییر وضعیت و انتصاب معلمان در مشاغل دیگر (به ویژه کادر اداری)؛
- ۹- مدیریت تعداد کلاس‌های دایر در بخش دولتی، در مناطق شهری و روستایی، بر پایه سیاست‌های راهبردی «توجه ویژه به مناطق کمتر توسعه یافته» و «ساماندهی وضعیت کلاس‌های کم جمعیت»، ادغام کلاس‌های کم جمعیت هم پایه در یک مدرسه؛ و همچنین تجمیع کلاس‌های تک پایه کم جمعیت و تشکیل کلاس‌های چندپایه؛
- ۱۰- توزیع متوازن دانش آموزان دوره متوسطه دوم بخش دولتی و غیردولتی، در شاخه‌ها و رشته‌های مختلف، با رویکرد توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش (شهری و روستایی)؛
- ۱۱- پیگیری برنامه توسعه آموزش و پرورش استثنایی، بر اساس دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت متبوع؛

- ۱۲- تربیت و آموزش معلمان در قالب دوره‌های ضمن خدمت مصوب مبتنی بر مهارت‌های چندگانه، جهت پوشش تحصیلی دانش‌آموزان استثنایی در کلاس‌های چند پایه و دانش‌آموزان تلفیقی - فراگیر؛
- ۱۳- توسعه آموزش‌های پیش دبستانی، مخصوصاً در مناطق دوزبانه، روستایی، عشایری و کمتر توسعه یافته، براساس دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت متبوع؛
- ۱۴- بروزرسانی سامانه‌ها، به منظور اعمال کنترل و نظارت دقیق بر اجرای قوانین و ضوابط ساماندهی کاهش تراکم کلاس‌های پرجمعیت؛
- ۱۵- تفویض بیشتر اختیارات و افزایش مشارکت سطوح اجرائی در نظام تصمیم سازی و تصمیم گیری؛
- ۱۶- اولویت بکارگیری نیروی انسانی در گروه معلم (کلاس درس) به منظور بهینه‌سازی منابع انسانی؛
- ۱۷- مدیریت منابع انسانی مبتنی بر آمایش سرزمینی و تحصیلی و مقتضیات بومی و محلی؛
- ۱۸- نیازسنجی، ساماندهی و تخصیص منابع انسانی، متناسب با محیط‌های متنوع آموزشی، مشاغل، رشته‌ها و نیاز واقعی آموزش و پرورش، با تاکید بر شاخص‌های ترکیبی به ویژه "تعداد کلاس‌های درس دایر و دانش‌آموزان"؛
- ۱۹- ساماندهی منابع انسانی، با رویکرد ثبات بخشی و تقلیل نسبت نیروهای اداری به کارکنان آموزشی، طراحی سازوکارهای افزایش بهره‌وری منابع انسانی، با تاکید بر ساماندهی کلاس‌ها و مدارس کم جمعیت و پرجمعیت با رویکرد توسعه و تقویت مدارس شبانه روزی و طرح روستا مرکزی، به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته، براساس شاخص‌های مصوب؛
- ۲۰- استفاده از ظرفیت گروه‌های جهادی و نخبگان (با همکاری بنیاد نخبگان) جهت تامین نیروی مورد نیاز مناطق دارای کمبود نیروی انسانی بدون ایجاد تعهد مالی و استخدامی از طریق تفاهم نامه‌های همکاری رایگان مطابق با آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌هاییکه متعاقباً از سوی وزارت آموزش و پرورش اعلام می‌گردد!

بخش دوم

ضوابط سازماندهی دانش آموز، کلاس و مدرسه

بر مبنای سیاست کاهش تمرکز و تفویض اختیار به سطوح اجرایی و با عنایت به تفاوت‌های استان‌ها و مناطق از نظر پراکندگی جغرافیایی، شرایط اقلیمی، فرهنگی و اجتماعی، تراکم دانش‌آموزی، نسبت دانش‌آموز به گروه معلم، تعداد نیروهای موظف، تخصیص ساعت غیرموظف و ... و به منظور سازماندهی بهینه کلاس‌ها و نوآموزان پیش‌دستانی و دانش‌آموزان و افزایش بهره‌وری منابع انسانی موجود، تا حد ممکن، سیاست‌گذاری اجرایی و اتخاذ تصمیم در برخی از امور این شیوه‌نامه، بر عهده کارگروه استان است.

ضوابط تشکیل کلاس و مدرسه در مدارس عادی - دولتی

در صورت مواجهه مناطق آموزشی با کمبود نیرو (اختصاص ساعت غیرموظف)، کلاس‌های چندپایه در مدارس روستایی، عشایری و شهری مطابق ضوابط جدول شماره (۱-۲) سازماندهی می‌شوند.

جدول (۱-۲). تعیین ظرفیت کلاس بندی دانش‌آموزان در کلاس‌های چندپایه

مدیر آموزگار	تعداد آموزگار	تعداد کلاس	تعداد دانش‌آموزان مدرسه				ردیف
			شش پایه	پنج پایه	سه و چهار پایه	دو پایه	
۱	-	۱	تا ۱۰ نفر	تا ۱۵ نفر	تا ۲۰ نفر	تا ۲۵ نفر	۱
۱	۱	۲	تا ۲۵ نفر	تا ۳۰ نفر	تا ۴۰ نفر		۲
۱	۲	۳	تا ۶۰ نفر				۳
۱	۳	۴	تا ۷۵ نفر				۴
۱	۴	۵	تا ۸۵ نفر				۵

ضوابط کلاس بندی فوق در مدارس روستایی و عشایری و مدارس شهرهای کوچک (روستا-شهرهایی که طی سال-های اخیر از روستا به شهر تبدیل شده‌اند) اعمال می‌گردند.

در کلاس‌های سه پایه و بیشتر، ساعات آموزش هفتگی مطابق شیوه‌نامه شماره ۲۰۰/۲۳۲۶۲۱ مورخ ۹۳/۱۱/۲۱ افزایش می‌یابد و به تناسب آن، به مدیر آموزگار (معاون آموزگار) و معلمان این کلاسها، حق‌التدریس پرداخت خواهد شد. مدیر آموزگار موظف است برنامه عملیاتی این جدول را در ساعت غیرموظف تهیه و به راهبران آموزشی جهت تایید ارائه نماید. راهبران آموزشی و کارشناس آموزش ابتدائی منطقه مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این برنامه را به عهده دارند. ضمناً صدور ابلاغ غیرموظف چند پایه صرفاً برای همان آموزگار پایه امکان‌پذیر است.

جدول (۲-۲). جدول تخصیص ساعات غیرموظف برای تدریس معلمان کلاس‌های چند پایه

تعداد پایه	ساعات آموزشی اضافه شده به ازای تعداد پایه	ساعات آموزشی اضافه شده به ازای تعداد دانش آموز مازاد بر حدنصاب			
		سقف تعداد دانش آموز در کلاس	۱ ساعت	۲ ساعت	۳ ساعت
(تعداد پایه‌ی مینا) سه پایه	۰	۱۵	۱۶-۱۹	۲۰-۲۲	۲۳-۲۵
چهار پایه (یک پایه اضافی)	۲	۱۲	۱۳-۱۴	۱۵-۱۶	۱۷-۱۸
پنج پایه (دو پایه اضافی)	۳	۱۱	۱۲-۱۳	۱۴-۱۵	۱۶-۱۷
شش پایه (سه پایه اضافی)	۴	۱۰	۱۱-۱۲	۱۳-۱۴	۱۵-۱۶

ضوابط تشکیل و استمرار مدارس عادی دولتی و حداکثر تعداد دانش آموز در کلاس دوره‌های مختلف تحصیلی، به شرح جدول ذیل می‌باشد. لازم به ذکر است **سقف تعداد کلاس دوره‌های تحصیلی بر اساس قرار داد توسعه سنواتی مناطق / نواحی به تفکیک واحدهای آموزشی مشخص خواهد شد.**

جدول (۳-۲). تعیین ظرفیت کلاس‌بندی دانش آموزان تک پایه

دوره تحصیلی	حدنصاب تشکیل مدرسه (مستقل)	حد نصاب استمرار فعالیت مدرسه (مستقل)	حداقل تعداد دانش آموز در کلاس (تک پایه) روستایی	حداقل تعداد دانش آموز در کلاس شهری	حداکثر تعداد دانش آموز در کلاس تک پایه
ابتدایی	--	--	۱۲	۲۲	۳۴
ابتدایی اول	--	--	۱۲	۲۲	۳۴
ابتدایی دوم	--	--	۱۲	۲۲	۳۴
متوسطه اول	۷۵	۶۰	۱۲	۲۰	۳۶
متوسطه دوم	دبیرستان ۷۵	۶۰	۱۲	۱۴	۳۶
	هنرستان ۵۰		۱۰	۱۳	۲۸
دبیرستان (دوره اول و دوم) شبانه روزی	۸۰	۵۰	۱۸	۱۸	۳۶
هنرستان شبانه روزی	۸۰	۵۰	۱۳	۱۳	۲۸

توضیحات:

▪ حدنصاب استمرار فعالیت مدارس مستقل صرفاً به جهت جلوگیری از انحلال آموزشگاه و محروم شدن دانش آموزان از تحصیل می‌باشد. معیناً تخصیص مدیر مستقل به واحدهای مذکور با رعایت حد نصاب تشکیل مدرسه مجاز می‌باشد.

- ضوابط و مقررات تأسیس مدارس عشایری برابر مصوب سی و هفتمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش - و پرورش مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۱۶ می باشد.
- به جز در مورد حدنصاب تشکیل مدارس شبانه‌روزی، در سایر موارد، کارگروه استان در شرایط خاص و متناسب با کمیت نیروی انسانی، وضعیت فضا و امکان دسترسی دانش‌آموزان به مدارس دیگر می‌تواند:
 - ✓ حدنصاب استمرار فعالیت مدرسه را تا ۲۵ درصد کاهش دهد.
 - ✓ حداقل تعداد دانش‌آموز در کلاس را تا ۲۵ درصد کاهش دهد.
 - ✓ حداکثر تعداد دانش‌آموز در کلاس را تا ۱۵ درصد افزایش دهد.
- در این صورت ضروری است موارد مصوب شده فوق، با توجه به سطح دسترسی داده شده به استان و منطقه، در سامانه‌های ذیربط مشخص و اعمال گردد تا محاسبات لازم برای تخصیص نیرو صورت پذیرد.
- دایر نمودن کلاس درس با تعداد دانش‌آموز بالاتر از ۳۶ نفر ممنوع بوده و در شرایط خاص با تأیید کارگروه توسعه مدیریت استان امکان‌پذیر است.
- استمرار فعالیت مدارس متوسطه، با تعداد دانش‌آموزان کمتر از حدنصاب اعلام شده در جدول شماره (۳-۲) مشروط به عدم دسترسی به مدرسه شبانه‌روزی امکان‌پذیر خواهد بود. در این صورت، یکی از دبیران یا هنرآموزان مدرسه، ضمن کاهش ۱۲ ساعت از تدریس موظف هفتگی، به صورت تمام وقت، به‌عنوان معاون دبیر یا معاون هنرآموز انجام وظیفه می‌کند.
- در شاخه فنی حرفه‌ای و کاردانش تشکیل کلاس با ماهیت کارگاهی با تعداد ۱۵ نفر هنرجو در یک کلاس کارگاهی امکان‌پذیر است. در صورتی که تعداد هنرجویان به ۱+۲۳ نفر برسد، تفکیک کلاس مذکور به دو گروه عملی میسر خواهد بود. مقتضی است ترتیبی اتخاذ گردد تا در رشته‌های دارای دو کلاس درس کلاس دوم پس از حدنصاب کلاس اول تشکیل شود. بدیهی است اعلام نیاز هنرآموز دوم برای این گروه از کلاس‌ها منوط به رسیدن تعداد دانش‌آموزان کلاس اول به حدنصاب^۲ می‌باشد.
- تشکیل کلاس کارگاهی کمتر از حدنصاب در طرح برونسپاری، مشروط به تجمیع دروس غیرکارگاهی با هنرجویان سایر رشته‌ها و تشکیل یک کلاس بلامانع است.
- برگزاری دروس عمومی و تخصصی مشترک رشته بصورت تجمیعی برای کلاس‌های زیرحدنصاب در دوره تحصیلی متوسطه دوم (نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش) در دروس مذکور الزامی می‌باشد.
- هر دانش‌آموز استثنائی مشمول طرح تلفیقی در مدارس عادی، اعم از آسیب بینائی و آسیب شنوائی (شدید و خفیف)، طیف اتیسم با هوشبهر عادی و جسمی - حرکتی از حیث شمارش در کلاس‌ها، برای رعایت حدنصاب،

۲. مصوبه کمیته سرمایه انسانی وزارت آموزش و پرورش مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۲

حداکثر و...، معادل ۳ دانش آموز به شمار می آید. (افزایش کلاس های مذکور به شرط رعایت سرجمع کلاس توافق شده در قرارداد توسعه سنواتی امکان پذیر است)

■ در صورت کاهش آمار دانش آموزان مدرسه، از حدنصاب های مذکور، هیچ دانش آموزی نباید بر اثر اعمال این سیاست، از تحصیل باز بماند و سازماندهی دانش آموزان در مدارس تحت پوشش روستا مرکزی یا شبانه روزی ضروری است.

■ به منظور اجرای توسعه متوازن آموزش متوسطه، در شاخه ها و رشته های پایه دهم متوسطه دوره دوم، سهم هر منطقه و استان در هر شاخه و رشته، از سوی معاونت متوسطه وزارت (با رعایت شاخص های مندرج در قوانین و مقررات مربوط) تعیین و کمیت های مورد نظر، در قرارداد توسعه سنواتی لحاظ می گردد.

■ با عنایت به لزوم مدیریت بهینه منابع انسانی و به منظور استمرار فعالیت های کلاسهای میان پایه کمتر از حد نصاب دوره تحصیلی متوسطه دوم (نظری، فنی و حرفه ای و کاردانش)، ضروری است به گونه ای برنامه ریزی گردد که بعد از دریافت مجوزهای لازم از سوی ستاد در سامانه های مرتبط، دروس عمومی و تخصصی مشترک به صورت تجمیعی برگزار گردد.

■ در مناطقی که کمبود نیرو (اختصاص غیرموظف) موضوعیت دارد، تشکیل کلاس های کم جمعیت هم پایه و قابل ادغام در یک مدرسه، ممنوع است.

■ چنانچه مجموع کلاس های درس دایر شده در یک فضای دو نوبته، از یک دوره تحصیلی و یک جنس، در دو نوبت، مساوی یا کمتر از تعداد کلاس کالبدی فضا باشد، دایر نمودن آموزشگاه نوبت دوم در آن فضا مجاز نیست. در این خصوص، کارگروه استان، بر روند دو نوبته شدن مدارس مناطق تابعه، نظارت خواهد کرد.

تبصره: در صورت اجرای آموزش های ترکیبی نحوه تخصیص کلاس و تعیین حدنصاب دانش آموز در دستورالعمل مربوط تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ضوابط تشکیل کلاس و مدرسه در دوره های تحصیلی آموزش و پرورش استثنایی

■ **گروه های تحت پوشش آموزش و پرورش استثنایی در تمامی دوره های تحصیلی**
آموزش و پرورش نوآموزان و دانش آموزان استثنایی، در دوره های پیش از دبستان، ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم (نظری، فنی حرفه ای و کاردانش)، متوسطه اول پیش حرفه ای و دوم متوسطه کاردانش خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه با تأکید بر آموزش های ویژه و مهارت های حرفه ای می باشد.
با عنایت به بند ۳ از ماده ۲ کلیات اساسنامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی، گروه بندی وضعیت های مختلف نوآموزان و دانش آموزان استثنایی به شرح ذیل می باشد؛ که به صورت تفکیک شده، جهت استفاده در تراز نیروی انسانی، در سامانه جامع منابع انسانی لحاظ می گردد.

جدول (۲-۴). گروه‌بندی وضعیت‌های مختلف نوآموزان و دانش‌آموزان استثنایی

گروه استثنایی	مرکز جامع سنجش، آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام	پیش از دبستان	ابتدایی	متوسطه اول	متوسطه اول پیش حرفه‌ای	متوسطه دوم	متوسطه دوم کار دانش خاص
آسیب شنوایی	ندارد	بدو تشخیص تا ۴ سالگی آمادگی ۲ و ۱	دارد	دارد	دارد	دارد	دارد
آسیب بینایی	ندارد						
معلول جسمی - حرکتی	ندارد						
اختلال‌های رفتاری-هیجانی و اختلال طیف اتیسم با هوش‌بهر عادی	دارد						
چند معلولیتی با هوش‌بهر عادی	ندارد						
چند معلولیتی با کم توانی ذهنی	ندارد	بدو تشخیص تا ۴ سالگی ۶ - ۴ سال آمادگی ۱ و ۲	دارد	ندارد	دارد	ندارد	دارد
کم توان ذهنی	ندارد						
اختلال طیف اتیسم با کم توانی ذهنی	ندارد						
اختلال یادگیری ویژه	دارد	ندارد	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد
نقص توجه/پیش‌فعالی	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد
آسیب گفتار و زبان	دارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد	ندارد

دوره پیش از دبستان: دوره پیش از دبستان در آموزش و پرورش استثنایی یک دوره رسمی و الزامی است. آموزش

دوره پیش از دبستان نوآموزان استثنایی، شامل دو برنامه است:

۱. پیش از دبستان نوآموزان با هوش‌بهر عادی:

الف - از بدو تشخیص تا چهار سال؛

ب - آمادگی پایه ۱ و ۲.

۲. پیش از دبستان نوآموزان با کم توانی ذهنی:

الف - از بدو تشخیص تا چهار سال؛

ب - چهار تا شش سال؛

ج - آمادگی ۱ و ۲.

تبصره ۱ - آموزش بدو تشخیص تا چهارسالگی، مبتنی بر ارائه خدمات مشاوره‌ای به والدین و توانبخشی به کودکان است. در طول دوره پیش از دبستان، والدین بر اساس دستورالعمل‌های اجرایی ارسالی از سوی سازمان استثنایی، از آموزش نظام‌دار برخوردار می‌شوند.

تبصره ۲ - اولویت کدگذاری پست‌های سازمانی در مدارس استثنایی ترکیبی (حداقل دو گروه استثنایی)، با گروهی است که بالاترین آمار دانش‌آموزی را دارد.

تبصره ۳ - تشکیل کلاس در دوره پیش از دبستان می‌تواند به صورت مستقل یا ضمیمه مدارس ابتدایی استثنایی انجام شود.

▪ سازماندهی فضا و مدارس استثنایی

۱. با استناد به بند ۵ بخشنامه ۱۴۰/۳۳۹ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۷ هرگونه تغییر در استفاده از فضای مراکز و مدارس آموزش - پرورش استثنایی در سطح استان و مناطق، اعم از تغییر در نوع مدرسه از استثنایی به عادی و سایر موارد، ممنوع می‌باشد و در موارد خاص با هماهنگی اداره آموزش و پرورش استثنایی استان و تأیید سازمان آموزش و پرورش استثنایی امکان‌پذیر خواهد بود.
۲. جابجایی، انحلال و تأسیس اماکن و فضاهای فرهنگی، ورزشی، توان‌بخشی، مراکز راهنمایی و مشاوره خانواده دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و ... استثنایی صرفاً با مجوز کتبی سازمان آموزش و پرورش استثنایی و هماهنگی مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری امکان‌پذیر است.
۳. تأسیس مراکز راهنمایی و مشاوره خانواده دانش‌آموزان با نیازهای ویژه بر اساس شیوه‌نامه مربوط، با درخواست اداره آموزش و پرورش استثنایی استان و پس از بررسی موضوع و تأیید سازمان آموزش و پرورش استثنایی توسط دفتر مرکزی انجمن اولیاء و مربیان وزارت متبوع صورت می‌پذیرد.
۴. صدور مجوز توسعه مرکز دوره دوم متوسطه کاردانش خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه بر اساس شیوه‌نامه تأسیس پس از بررسی و تصویب موضوع در کارگروه استان و تأیید سازمان استثنایی صورت می‌پذیرد.
۵. ایجاد هنرستانهای فنی و حرفه‌ای، کاردانش و دوره دوم متوسطه کاردانش خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در نوبت دوم، با توجه به ساعات کار این مراکز، ممنوع است.
۶. توسعه و تأسیس مدارس شبانه‌روزی استثنایی، با درخواست اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، تصویب کارگروه استان و اخذ مجوز کتبی از سازمان استثنایی میسر است.
۷. صدور مجوز مراکز جامع سنجش، آموزش، توان‌بخشی و مداخله بهنگام رشدی - تربیتی پس از موافقت قطعی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی و اعلام آن به اداره آموزش و پرورش استثنایی استان میسر است.
۸. اولویت تشکیل کلاس‌های درس استثنایی، در نوبت اول خواهد بود. در صورتی که فضای فیزیکی مدرسه، امکان تشکیل همه کلاس‌ها در نوبت اول را ندهد، تشکیل کلاس در نوبت دوم، با موافقت اداره آموزش و پرورش استثنایی و تأیید کارگروه استان، بلامانع است.
۹. مدارس آموزش و پرورش استثنایی در تمام دوره‌های تحصیلی بر اساس ضوابط و درجه‌بندی مصوب مدارس در چهار درجه تشکیل می‌شود.
۱۰. استمرار فعالیت مدارس ابتدایی که کمتر از ۲۵ نفر دانش‌آموز دارند، در صورت وجود نیروی مدیرآموزگار و تأیید کارگروه استان، به صورت کلاس چندپایه و چندگروه استثنایی بلامانع است.

۱۱. مواد درسی و ساعات کار هفتگی مدارس استثنایی در دوره‌های پیش از دبستان و ابتدایی، به صورت ۲۵ جلسه‌ای خواهد بود.

۱۲. به مراکز جامع سنجش، آموزش، توانبخشی و مداخله بهنگام رشدی- تربیتی یک نفر "معاون اجرایی" جهت انجام امور اجرایی مربوط به مراکز تخصیص یابد.

۱۳. تشکیل کلاس‌های دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای و دوم متوسطه کاردانش خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در مدارس ابتدایی منوط به اخذ مجوز از اداره آموزش و پرورش استثنایی استان با تأیید سازمان آموزش و پرورش استثنایی با رعایت تمامی مقررات مربوط مجاز می‌باشد.

۱۴. اولویت ثبت نام دانش‌آموزان با کم توانی ذهنی روستاهای صعب‌العبور که تا نزدیکترین مدرسه استثنایی بیش از ۳۵ کیلومتر فاصله داشته باشد در کلاس خاص استثنایی ضمیمه مدرسه عادی با حداقل ۳ نفر و رعایت تراکم استانی است.

▪ سازماندهی کلاس‌های درس استثنایی

تشکیل کلاس‌های درس با حداقل و حداکثر تعداد نوآموز و دانش‌آموز در دوره‌های مختلف تحصیلی و گروه‌های استثنایی، بر اساس تبصره ذیل ماده ۴ از فصل دوم آیین‌نامه اجرایی آموزش و پرورش استثنایی و مطابق جدول شماره (۲)-۵ می‌باشد.

جدول (۲-۵). حداقل و حداکثر تعداد نوآموز و دانش‌آموز در دوره‌های مختلف تحصیلی و گروه‌های استثنایی

متوسطه دوم و دوم متوسطه کاردانش خاص	متوسطه اول و متوسطه پیش حرفه‌ای	ابتدایی	پیش از دبستان		دوره تحصیلی گروه استثنایی
			آمادگی	زیر ۶ سال	
۶-۱۱	۶-۱۱	۶-۱۱	۶-۱۱	۴-۷	آسیب شنوایی
۶-۱۱	۶-۱۱	۶-۱۱	۶-۱۱	۴-۷	آسیب بینایی
۶-۱۱	۶-۱۱	۶-۱۱	۶-۱۱	۴-۷	کم توان ذهنی
۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	معول جسمی- حرکتی
۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	چند معلولیتی
۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	اختلال‌های رفتاری - هیجانی شدید
۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	۳-۵	اختلال طیف اوتیسم

الف) کلاس‌های چند پایه برای گروه‌های آسیب دیده شنوایی، آسیب دیده بینایی و کم توان ذهنی در تمامی دوره‌های تحصیلی با حداقل ۴ و حداکثر ۷ دانش‌آموز تشکیل می‌شود.

ب) کلاس‌های چند پایه، برای گروه‌های چند معلولیتی، جسمی- حرکتی، اختلال‌های رفتاری- هیجانی و اختلال (طیف اتیسم) در تمامی دوره‌های تحصیلی، با حداقل ۳ و حداکثر ۵ دانش‌آموز تشکیل می‌گردد.

ج) تشکیل کلاس چند پایه، با بیش از سه پایه تحصیلی، ممنوع است.

تبصره: مدارس محروم از جمله مدارس روستایی از این مقوله مستثنی گردند.

د) در صورتی که تعداد دانش آموزان هر گروه به حد نصاب برسد، تشکیل کلاس های مستقل، برای هر یک از گروه ها، الزامی است.

هـ) در صورت تشکیل بیش از یک کلاس مستقل، علاوه بر پست مدیر آموزگار، به ازای هر کلاس اضافه، یک پست آموزگار در نظر گرفته خواهد شد.

و) در صورتی که دانش آموز چند معلولیتی، اختلال رفتاری - هیجانی، اختلال طیف اتیسم و جسمی حرکتی در کلاس تک معلولیتی جایدهی شود، کلاس با حداقل تعداد گروه مربوط (تک معلولیتی) قابل تشکیل است.

ز) تشکیل کلاس با تعداد کمتر از حد نصاب مندرج در جدول فوق، مشروط بر حفظ میانگین تراکم دانش آموز در سطح استان، پس از موافقت اداره آموزش و پرورش استثنایی و تأیید کارگروه استان مجاز است.

ح) تشکیل کلاس چند پایه در دوره اول متوسطه پیش حرفه ای و دوم متوسطه کاردانش خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه، با مجوز کارگروه استان بلامانع است.

تبصره: تشکیل کلاس چند پایه در دوم متوسطه کاردانش خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه مشروط به یکسان بودن رشته های مهارتی، پس از موافقت اداره آموزش و پرورش استثنایی مجاز می باشد.

ط) تشکیل کلاس های استثنایی، بر اساس تعداد گروه و پایه، مطابق جدول شماره (۲-۶) خواهد بود.

جدول (۲-۶). تعداد گروه و پایه

ردیف	تعداد گروه	پایه	وضعیت
۱	یک گروه	چند پایه	صحیح
۲	چند گروه	در یک پایه	بلامانع
۳	دو گروه	چند پایه	با مجوز اداره آموزش و پرورش استثنایی استان بلامانع است
۴	چند گروه	چند پایه	مجاز نیست

بخش سوم

ضوابط و مقررات به کارگیری نیرو

مقررات عام

۱. بر اساس قوانین و مقررات جاری حاکم (از جمله؛ بند ب و ج تبصره ۲۰ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و ماده ۶ ضوابط اجرایی آن) هر نوع به کارگیری نیروی جدید که ایجاد تعهد استخدامی بر آن مترتب باشد، تحت هر عنوان، ممنوع بوده و پرداخت هرگونه وجه، به هر میزان، به این گونه نیروها مجاز نیست و مدیران کل و رؤسای آموزش و پرورش مناطق و شهرستانها در قبال آن مسئولیت دارند.
۲. برقراری هر نوع رابطه شغلی مستقیم و هرگونه پرداخت از محل اعتبارات دولتی در واحدهای سازمانی رفاهی و درمانی یا بکارگیری نیرو تحت عناوین انجمن، فوق برنامه (خارج از ضوابط قانونی) روزمزدی و ... در واحدهای آموزشی و پرورشی ممنوع است و مسئولیت بکارگیری و پرداخت هزینه‌های احتمالی و پاسخگویی به نهادهای نظارتی به عهده متخلفین خواهد بود. لذا صدور هر نوع ابلاغ و گواهی انجام کار برای افرادی که رأساً از طریق مدارس و مراکز غیردولتی تحت نظارت مرتبط با آموزش و پرورش، نظیر مهدهای کودک و پیش دبستانی‌های غیردولتی، درمانگاه‌ها و کلینیک‌های فرهنگیان، باشگاه‌ها و خانه‌های معلم، مراکز مشاوره و راهنمایی خانواده، مدارس آموزش از راه دور، انجمن‌های اولیاء و مربیان مدارس، مراکز آموزش بزرگسالان و نظایر آنها، به کار گرفته می‌شوند و نیز پرداخت هرگونه وجهی به صورت مستقیم و غیرمستقیم به عنوان حق التدریس، خرید خدمات یا حق الزحمه، از منابع دولتی به افراد یاد شده، توسط مدارس و ادارات آموزش و پرورش ممنوع بوده و تخلف محسوب می‌شود.
۳. تخصیص نیرو به تمامی فعالیت‌هایی که انجام آن مستلزم به کارگیری نیرو به صورت موظف یا غیرموظف باشد، صرفاً در چارچوب ضوابط و مقررات این شیوه‌نامه مجاز است و تمامی ضوابط و شیوه‌نامه‌های قبلی درخصوص به کارگیری نیروی انسانی، لغو و بلااثر می‌گردد. در صورت هرگونه تغییر در ضوابط این شیوه‌نامه تغییرات به صورت رسمی به اطلاع استان خواهد رسید.
۴. در هنرستانهای فنی و حرفه‌ای و کاردانش، به کارگیری نیروهای غیرمتخصص در پست‌های مدیر (جدیدالانتصاب)، معاون فنی - مهارتی، استادکار و سرپرست بخش ممنوع بوده و تخصیص نیرو به این فعالیت‌ها، صرفاً با رشته شغلی هنرآموز امکان‌پذیر است. در هنرستان‌های تخصصی دارای تک رشته تربیت بدنی در صورت عدم وجود هنرآموز تخصصی با اخذ مجوز موردی از معاونت آموزش متوسطه استفاده از رشته شغلی دیگر بلامانع خواهد بود. مدیر، معاون فنی - مهارتی و سرپرست بخش جدیدالانتصاب باید دارای مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی (لیسانس) باشند.
۵. باتوجه به اینکه اولویت مطلق تأمین نیروی انسانی در گروه معلم و مدیران واحدهای سازمانی دولتی (مدارس) می‌باشد، تخصیص نیرو به دیگر فعالیت‌ها صرفاً پس از اتمام سازماندهی مدارس و سپس تأمین مدیران واحدهای سازمانی پژوهش‌سراها، کانونهای فرهنگی و تربیتی، مجتمع‌های ورزشی، دارالقرآن‌ها و مراکز جامع "سنجش، آموزش،

توانبخشی و مداخله بهنگام رشدی- تربیتی" در سر جمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم نامه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ مجاز می باشد.

۶. به کارگیری نیروی حق التدریس آزاد و آموزش دهنده (نهضت سوادآموزی) جدید ممنوع و تخلف محسوب می شود.

مقررات اختصاص نیرو به فعالیت های مختلف

الف- فعالیت های حوزه معاونت های آموزش ابتدایی و متوسطه

۱- عنوان فعالیت: مدیر

مدیر واحدهای آموزشی برای مدارس دولتی، طبق ضوابط مربوط و از نیروهای موظف و غیر موظف در سر جمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم نامه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تأمین می شود.

تبصره: به عوامل اجرائی هنرستان ها (مدیر، معاون و ...) که دارای کلاس دارای تکمیل ظرفیت در خارج از ساعات آموزشی مصوب می باشند، براساس تائید معاونت آموزش متوسطه و برابر شرایط مندرج در شیوه نامه ای که با هماهنگی مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و امور اداری و دفتر برنامه، بودجه و تامین منابع متعاقباً ارسال خواهد شد اضافه کار ساعتی تعلق خواهد گرفت.

۲- عنوان فعالیت: معاون آموزشی، فنی- مهارتی، پرورشی و تربیت بدنی، فناوری و اجرایی

معاون واحدهای آموزشی برای هر یک از مدارس دولتی، طبق ضوابط این شیوه نامه از نیروهای موظف رسمی و پیمانی در سر جمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم نامه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ قابل تأمین است. ضمناً با عنایت به کمبود نیروی انسانی و با توجه به وظایف و مسئولیت های مدیر واحد آموزشی مندرج در طرح طبقه بندی مشاغل معلمان کشور ضروری است به گونه ای برنامه ریزی گردد که کلیه معاونین آموزشی، پرورشی، فنی و مهارتی، فناوری و هوشمندسازی، عمومی و معاون اجرایی (به جز دفترداران سابق که به سمت معاون اجرایی تغییر سمت یافته اند) میزان ۶ ساعت در هفته به تدریس در مدارس پردازند.

تبصره ۱: صدور ابلاغ غیرموظف برای مدیران و معاونین مدارس در نوبت فعالیت موظف آنها ممنوع می باشد.

تبصره ۲: توصیه می گردد ساعت تدریس معاونین در گروه های تدریس مرتبط با مدرک تحصیلی آنها باشد.

۳- عنوان فعالیت: آموزگار ابتدایی

در مدارس ابتدایی به ازای هر کلاس، ۲۴ ساعت نیروی آموزگار اختصاص می یابد که ۲ ساعت از آن مربوط به درس تربیت بدنی می باشد. لازم به ذکر است برای ۲ ساعت مذکور از آموزگاران درس تربیت بدنی استفاده خواهد شد.

- تخصیص دو ساعت درس تربیت بدنی در دوره تحصیلی ابتدائی در صورت وجود نیروی موظف تربیت بدنی و صرفاً برای آموزگاران درس تربیت بدنی (استخدام سال ۸۹) امکان پذیر بوده و در صورت عدم وجود نیروی موظف تربیت بدنی تدریس این دو ساعت بر عهده آموزگار مربوط می باشد.
- بکارگیری سایر دبیران تربیت بدنی در دوره تحصیلی ابتدائی در صورت عدم وجود اضافه تدریس در درس تربیت بدنی در سایر دوره های تحصیلی امکان پذیر می باشد. بدیهی است این مهم نباید منجر به ایجاد ابلاغ موقت گردد.
- به منظور جلوگیری از ایجاد ابلاغ موقت (۲ ساعت) ساماندهی آموزگاران تربیت بدنی با اولویت در مدارس دارای تقلیل ساعت و ساعت غیرموظف انجام گردد.
- استفاده از آموزگاران درس تربیت بدنی به عنوان آموزگار پایه ممنوع می باشد. در صورت عدم وجود غیرموظف در سایر دوره های تحصیلی در درس تربیت بدنی و مازاد آموزگاران تربیت بدنی بکارگیری در کلاس درس بلامانع می باشد.
- در مدرسی که صرفاً دارای کلاس چندپایه می باشند؛ بکارگیری آموزگار تربیت بدنی برای کلاس چند پایه ممنوع است.

۴- عنوان فعالیت: دبیر و هنرآموز متوسطه

- نیروی آموزشی دبیرستان ها و هنرستان ها در متوسطه اول و دوم، مطابق جدول دروس هفتگی، از جمع نیروهای موظف (و عنداللزوم غیرموظف) اختصاص می یابد.
- تبصره ۱:** صدور ابلاغ هنرآموز برای استاندارد/ استانداردهای (دروس تخصصی) رشته های مهارتی شاخه کاردانش که بصورت برون سپاری اجرا می شوند ممنوع است. لازم به ذکر است به ازای ساعت استاندارد برون سپاری شده، از ساعت نیاز رشته مورد نظر در پست های هنرآموز، استادکار و سرپرست بخش کسر خواهد شد.
- تبصره ۲:** در صورت تامین اعتبار لازم از سوی دفتر برنامه، بودجه و تامین منابع، نیروی آموزشی درس کارآموزی/ کارورزی هنرستانها که بصورت تجمیعی در تابستان اجرا می گردد مطابق شیوه نامه ارسالی از سوی معاونت آموزش متوسطه تامین می گردد.

۵- عنوان فعالیت: استادکار و سرپرست بخش

- نیروی مورد نیاز این فعالیت در هنرستان های فنی و حرفه ای و کاردانش، از محل نیروهای موظف رسمی و پیمانی و صرفاً دارای رشته شغلی هنرآموزی پس از تکمیل نیروی هنرآموز، برابر ضوابط و در سرجمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم نامه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ قابل تخصیص است.

• استادکار:

- به ازای هر ۳۰ نفر ساعت آموزش دروس با ماهیت کارگاهی (به جزء شایستگی های غیر فنی و دانش فنی) یک ساعت استادکار مطابق رشته های مربوط (رشته های زمینه صنعت، معماری داخلی، کشاورزی، رشته طراحی دوخت و خیاطی) تعلق می گیرد.

- تبصره ۱:** تأکید می شود صدور ابلاغ در پست استادکار صرفاً برای همکاران دارای مدرک فوق دیپلم و با استخدام استادکاری مجاز است.

تبصره ۲: با عنایت به شرح وظایف پست مذکور، از تخصیص ساعت استادکار به صورت پراکنده بین همکاران خودداری گردد.

تبصره ۳: بکارگیری هنرآموزان با مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر صرفاً به شرط عدم وجود غیرموظف در رشته و جنس امکان پذیر است.

● سرپرست بخش:

در هنرستانها به ازای هر رشته از زمینه‌های صنعت، معماری داخلی، کشاورزی و رشته طراحی دوخت و خیاطی در زمینه هنر، مشروط به داشتن حداقل ۳۶ نفر هنرجو در هر رشته، یک سرپرست بخش تمام وقت اختصاص می‌یابد. تخصیص سرپرست بخش به سایر رشته‌های زمینه خدمات و هنر به شرط داشتن بیش از ۱۰۰ نفر هنرجو و حداقل فعالیت ۲۴ ساعت کارگاه در هفته امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۱: هر سرپرست بخش با توجه به وضعیت نیروی انسانی منطقه می‌بایست بین ۸ تا ۱۰ ساعت در هفته برای دروس خوشه شایستگی‌های فنی و غیرفنی مرتبط با رشته تحصیلی خود، تدریس موظف داشته باشد.

تبصره ۲: مطابق با فهرست اعلامی از سوی معاونت آموزش متوسطه و بعد از تأیید مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و امور اداری یک سرپرست بخش مازاد بر سهمیه مدارس جهت نظارت بر عملکرد آموزش شهرک‌های صنعتی تخصیص داده می‌شود. (اولویت با مراکزی خواهد بود که بصورت تمام وقت هنرجو می‌پذیرند).

۶- عنوان فعالیت: انباردار هنرستان

نیروی مورد نیاز این فعالیت در هنرستانها، صرفاً در رشته‌هایی که نیاز به این فعالیت داشته و مشروط به تعریف و وجود فضای انبار، با توجه به موجودی منابع انسانی مناطق، به نحوی که کارگروه استان مقرر می‌دارد، از محل نیروهای موظف رسمی یا پیمانی و دارای رشته شغلی مسئول خدمات مالی و پس از احراز شرایط اشتغال مندرج در بخشنامه ۷۱۰/۵۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۷، به ازای هر ۲ کارگاه فعال یک نفر نیرو قابل تخصیص است.

تبصره ۱: اختصاص نیرو در این پست صرفاً بر اساس مجوز تأیید شده مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری برای هر سال تحصیلی امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۲: تخصیص سایر نیروها به فعالیت مذکور مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۳: بکارگیری نیرو با رسته خدمات در این فعالیت به شرط عدم نیاز به نیروی خدمتگذار در مدارس مجاز می‌باشد.

۷- عنوان فعالیت: مدارس شبانه‌روزی

نیروهای آموزشی و پرورشی

■ به منظور امور مشاوره دانش آموزان/هنرجویان در خارج از ساعات رسمی مدرسه علاوه بر شاخص‌های اعلام شده، به ازای هر ۲۰ نفر دانش آموز/هنرجو خوابگاهی، یک ساعت «فعالیت مشاوره» از سرجمع منطقه در نظر گرفته می‌شود.

- به ازای هر ۲۰ نفر دانش آموز/ هنرجو خوابگاهی، یک ساعت «مربی پرورشی و فرهنگی» علاوه بر شاخص های اعلام شده جهت انجام امور پرورشی دانش آموزان در خارج از ساعات رسمی مدرسه، تخصیص می یابد.
- به منظور نظارت بر امور بهداشت فردی، جمعی و تغذیه دانش آموزان به ازای هر ۲۰ نفر دانش آموز/ هنرجو خوابگاهی یک ساعت «مراقب سلامت» در خارج از ساعات رسمی مدرسه قابل تخصیص است.
- به هر یک از مدارس شبانه روزی با حداقل ۸۰ نفر دانش آموز، یک پست معاون امور عمومی جهت انجام امور مالی، کارپردازی، جمعدار اموال و... در سر جمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم نامه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ قابل تخصیص است.
- به مدارس شبانه روزی با کمتر از ۸۰ نفر دانش آموز صرفاً یک مدیر و دو سرپرست بعد از تأیید در کارگروه استانی، معاونت آموزش متوسطه و دفتر برنامه، بودجه و تأمین منابع وزارت متبوع تعلق خواهد گرفت.

سرپرست شبانه روزی

- تا ۱۲۰ نفر دانش آموز/هنرجو خوابگاهی ۲ پست سازمانی «سرپرست شبانه روزی» در سر جمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم نامه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تعلق می گیرد. به ازای هر ۵۰ نفر دانش آموز/هنرجو مازاد بر ۱۲۰ نفر یک پست سازمانی سرپرست شبانه روزی در سقف تفاهم نامه اضافه می شود.

نیروهای غیر آموزشی

نیروهای غیر آموزشی این مدارس از قبیل آشپز، کمک آشپز، انباردار (مشروط به وجود فضا) و سرایدار، مطابق مفاد ذیل و به صورت موظف قابل تخصیص است.

- به کلیه مدارس شبانه روزی دخترانه که دارای دانش آموز خوابگاهی هستند یک «نگهبان» جهت شیفت شب اختصاص می یابد. (با رعایت شرایط احراز مندرج در بخشنامه ۷۱۰/۵۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۷)
 - در خوابگاه های مجهز به رستوران، تا ۲۰۰ نفر دانش آموز/هنرجو خوابگاهی یک پست سازمانی «آشپز» و یک «کمک آشپز» منظور و به ازای هر ۸۰ نفر دانش آموز/هنرجو مازاد بر ۲۰۰ نفر، یک «کمک آشپز» تأمین می شود.
 - یک پست سازمانی «راننده» برای واحد آموزشی قابل تخصیص است.
- تبصره:** تشکیل و استمرار فعالیت مدارس شبانه روزی، در نزدیکی یکدیگر و در مجاورت نقاط و مدارسی که از امکانات شبانه روزی برخوردارند، مجاز نیست.

۸- عنوان فعالیت: خوابگاه مرکزی

نیروهای خوابگاه های مرکزی، براساس بخشنامه شماره ۷۱۰/۴۹ مورخ ۱۳۹۰/۰۸/۰۳ به صورت موظف تخصیص می یابد.

۹- عنوان فعالیت: مدارس نمونه دولتی

نیروهای آموزشی و پرورشی

نیروهای آموزشی و پرورشی مورد نیاز این مدارس، بر اساس جدول و برنامه هفتگی مدارس عادی، تأمین می گردد.

نیروهای فوق برنامه

نیروهای مورد نیاز برای این فعالیت، متناسب با نوع درس و میزان ساعات فوق برنامه (آموزشی و پرورشی)، براساس آیین نامه اجرایی قانون اصلاح ماده (۱۱) قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور، مصوب ۱۳۸۳، با مسئولیت شورای آموزش و پرورش، از محل درآمدهای مدرسه و منحصرأ با استفاده از ساعات غیرموظف نیروهای رسمی یا پیمانی تامین می گردد؛ بدیهی است هرگونه بکارگیری نیروهای آزاد در این فعالیت ممنوع می باشد.

۱۰- عنوان فعالیت: گروه‌های آموزشی و تربیتی

تخصیص نیروی مورد نیاز گروه‌های آموزشی و تربیتی در دوره‌های ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم پس از تامین نیروی آموزشی مورد نیاز مدارس مطابق تبصره ذیل جدول فصل سوم بخشنامه شماره ۱۸۹۹۸۳ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۰۷ در سقف ساعت عملکرد سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ مجاز است که توزیع استانی آن، صرفاً از سوی معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع وزارت متبوع ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۱: لازم به ذکر است تخصیص نیرو به صورت غیرموظف صرفاً در دوره تحصیلی ابتدایی امکان‌پذیر می باشد و نیروی مورد نیاز سایر دوره تحصیلی بصورت موظف تأمین می گردد؛ ضمناً به کارگیری نیروی بازنشسته در این گروه فعالیت (به استثنای دوره ابتدایی) ممنوع است.

تبصره ۲: تخصیص ساعت غیرموظف به گروه‌های آموزشی در دوره متوسطه تنها در صورت عدم وجود کلاس کمتر از حد نصاب، عدم وجود نیروی دارای کسر ساعت موظف بدون در نظر گرفتن جنسیت و عدم وجود کمبود غیرقابل جبران در کلاس‌های درس در سقف تفاهم‌نامه توسعه سنواتی استان امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۳: سقف ساعت اشتغال در گروه‌های آموزشی به استثنای اعضای دبیرخانه‌های راهبری به میزان ۵۰ درصد ساعت موظف پرسنل می باشد.

تبصره ۴: صدور ابلاغ سرگروه‌های آموزشی، در دبیرخانه راهبری پس از تأیید مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و اموراداری تا سقف ۱۸ ساعت بلامانع می باشد.

تبصره ۵: تدریس همزمان با فعالیت‌های گروه آموزشی الزامی و اعضا گروه‌های آموزشی و تربیتی صرفاً از افراد فعال در همان گروه تدریس انتخاب خواهند شد.

تبصره ۶: در شاخه فنی حرفه‌ای و کاردانش اولویت توزیع ابلاغ ساعت گروه‌های آموزشی بر اساس گروه رشته‌های دبیرخانه‌های راهبردی خواهد بود. در این شاخه صدور ابلاغ کمتر از ۴ ساعت امکان‌پذیر نخواهد بود.

تبصره ۷: امکان ثبت ابلاغ سرگروه‌های استانی به میزان ساعت دبیرخانه صرفاً در منطقه اداره کل امکان‌پذیر است.

تبصره ۸: تخصیص نیروی مورد نیاز "گروه‌های آموزشی، توان‌بخشی، تلفیقی فراگیر، مشاوره، تربیت بدنی، پرورشی و بهداشت" آموزش و پرورش استثنایی، پس از تأمین نیروی آموزشی مورد نیاز مدارس استثنایی و سقف ساعت اعلام شده از طرف معاونت برنامه ریزی و توسعه منابع وزارت متبوع ابلاغ خواهد شد.

۱۱- عنوان فعالیت: آموزش بزرگسالان

با توجه به سیاست‌های جاری مبنی بر اداره مدارس بزرگسالان با مشارکت مردمی و از محل پرداخت کمک‌های داوطلبانه مردمی، تخصیص یک مدیر از محل نیروهای رسمی یا پیمانی شاغل به صورت موظف انجام پذیرد. همچنین تأمین حق‌الزحمه سایر نیروها از منابع غیردولتی (مشارکت مردمی) و منحصرأ از ساعات غیر موظف نیروهای رسمی و پیمانی امکان‌پذیر خواهد بود. لازم به ذکر است، در هر منطقه حداکثر یک مدرسه بزرگسال دولتی (به تفکیک جنس) می‌تواند دایر باشد و سایر کدهای واحدهای آموزشی بزرگسالان دولتی در رشته‌ها و شاخه‌های مختلف و همچنین کدهای داوطلب آزاد ضمیمه واحد سازمانی اصلی گردد.

۱۲- عنوان فعالیت: راهبر آموزشی

با عنایت به دستور العمل اجرایی راهبران آموزشی و پرورشی به شماره ۲۰۰/۸۸۰۷۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۵/۲۰ و به استناد ماده (۳) آئین نامه کلاس‌های چندپایه (مصوبه هشتصد و نود و پنجمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۲۹) صرفاً در مناطقی که فاقد مجتمع‌های آموزشی و پرورشی روستایی و عشایری می‌باشند، متناسب با تعداد کلاس چندپایه و شرایط جغرافیایی کلاس‌های مورد نظر محاسبه و بعد از تعیین برش استانی در کارگروه مشترک مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری و معاونت آموزش ابتدایی، امکان‌پذیر است.

۱۳- عنوان فعالیت: پژوهش سرای دانش آموزی

تخصیص نیروی مورد نیاز پژوهش سرای دانش آموزی تا سقف جدول شماره (۳-۱) پس از تأمین نیروی آموزشی مورد نیاز مدارس در سرجمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم‌نامه بصورت موظف امکان‌پذیر می‌باشد. ضمناً تخصیص نیروی مورد نیاز قطب‌های کشوری پس تعیین از سوی معاونت آموزش متوسطه و مرکز برنامه‌ریزی نیروی انسانی به سرجمع نیاز پژوهش سراهای منتخب افزوده و از سوی مرکز به استان‌ها ابلاغ خواهد شد.

جدول (۳-۱). تخصیص نیروی مورد نیاز پژوهش سرای دانش آموزی

درجه منطقه	درجه پژوهش سرا	معاون	مدیر (نفر)	دبیر (ساعت)	سرایدار و خدمتگزار
۲ و ۱	۱	۱	۱	۹۶	۱
۴ و ۳	۲	۱	۱	۷۲	۱
۶ و ۵	۳	۰	۱	۴۸	۱

۱۴- عنوان فعالیت: مراکز آموزش مهارتی:

با توجه به اجرای طرح هر دانش آموز یک مهارت، موضوع بخشنامه شماره ۱۴۰/۳۰۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۱۶ (حوزه متوسطه اول) که مسئولیت هماهنگی و ساماندهی آموزش مهارت‌های حرفه‌ای به دانش آموزان را به عهده دارد به هر مرکز آموزش مهارتی، مطابق فهرست اعلامی از سوی معاونت آموزش متوسطه و بعد از تأیید مرکز، یک معاون فناوری مازاد بر سهمیه مدارس تخصیص داده می‌شود.

ب- فعالیت‌های امور تحصیلی فرزندان شاهد

۱- عنوان فعالیت: نیروهای مورد نیاز مدارس شاهد

نیروی آموزشی و پرورشی مدارس شاهد، در هر یک از دوره‌های تحصیلی، براساس برنامه هفتگی مربوط تخصیص خواهد یافت.

تبصره ۱- تعداد دانش آموز در کلاس‌های مدارس شاهد، حداقل ۲۰ نفر و حداکثر ۳۰ نفر خواهد بود.

تبصره ۲- نیروی مورد نیاز هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش شاهد، همانند سایر هنرستان‌های عادی قابل تخصیص است. **فوق برنامه (دروس مکمل):** برای مدارس شاهد، به ازای هر کلاس در دوره ابتدایی ۲ ساعت و در دوره متوسطه اول و متوسطه دوم، ۴ ساعت نیروی فوق برنامه (دروس مکمل) بصورت موظف و غیرموظف اختصاص داده خواهد شد.

تبصره ۱: تخصیص دو ساعت فوق برنامه در دوره ابتدایی بصورت غیرموظف (در صورت عدم وجود نیروی کسر ساعت موظف) صرفاً به آموزگار پایه همان کلاس امکان‌پذیر است.

۲- عنوان فعالیت: طرح پراکنده شاهد

نیروی مورد نیاز طرح پراکنده امور تحصیلی فرزندان شاهد (شهری، روستایی و عشایری) براساس مصوبات شورای برنامه‌ریزی امور تحصیلی فرزندان شاهد به ازای تحصیل هر فرزند شاهد در کلیه مدارس غیرشاهد (باستثنای غیردولتی، استثنایی، بزرگسالان) در دوره‌های تحصیلی ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم مطابق جدول زیر از محل نیروهای موظف یا غیرموظف در سرجمع منطقه تخصیص می‌یابد. صدور ابلاغ طرح پراکنده شاهد با هماهنگی کارشناس شاهد و ایثارگران منطقه صادر گردد.

جدول (۲-۳). تخصیص نیروی مورد نیاز طرح پراکنده امور تحصیلی فرزندان شاهد

تعداد دانش آموزان طرح پراکنده شاهد منطقه	حداکثر ساعت صدور ابلاغ در منطقه	تعداد نفراتی که باید ابلاغ صادر گردد
کمتر از ۵ نفر	۲ ساعت	فقط برای یک نفر
۵ تا ۱۰ نفر	۶ ساعت	فقط برای یک نفر
۱۱ تا ۲۰ نفر	۱۲ ساعت	فقط برای یک نفر
۲۱ تا ۴۰ نفر	۱۸ ساعت	فقط برای یک نفر
۴۱ تا ۶۰ نفر	۲۴ ساعت	فقط برای یک نفر
۶۱ تا ۸۰ نفر	۳۰ ساعت	حداکثر ۲ نفر
۸۱ تا ۱۰۰ نفر	۳۶ ساعت	حداکثر ۲ نفر
۱۰۱ تا ۱۲۰ نفر	۴۲ ساعت	حداکثر ۲ نفر
۱۲۱ تا ۱۴۰ نفر	۴۸ ساعت	حداکثر ۲ نفر
۱۴۱ نفر به بالا	۶۰ ساعت	حداکثر ۳ نفر

۳- عنوان فعالیت: مدارس ایثارگران

نیروی مورد نیاز مدرسه و مجتمع ایثارگران، برابر ضوابط درجه بندی مربوط و به میزان ساعات برنامه درسی ویژه این گونه مدارس تأمین و تخصیص می یابد. لازم به ذکر است در مدارس ایثارگران که تعداد دانش آموزان آن کمتر از حد نصاب استمرار می باشد صرفاً یک نفر مدیر تخصیص خواهد یافت.

ج - فعالیت های حوزه استعداد های درخشان

عنوان فعالیت: مدارس استعدادهای درخشان

نیروهای آموزشی و پرورشی: مطابق برنامه های درسی مدارس عادی دولتی تخصیص می یابد.

مأموریت به مدارس استعدادهای درخشان از نیروهای نواحی یک شهرستان بلامانع می باشد و در صورت مأموریت از سایر مناطق می بایست حداقل ۱۲ ساعت در مبدأ خدمتی خود ابلاغ موظف داشته باشند.

فوق برنامه: به شرط رعایت ضوابط خاص این مدارس تخصیص نیروهای مورد نیاز برای این فعالیت، متناسب با نوع درس و میزان ساعات، وفق ضوابط مربوط، با مسئولیت کمیته منطقه، از محل درآمدهای مدرسه و از نیروهای رسمی یا پیمانی و همچنین مطابق قسمت "ز- شرایط به کارگیری نیروی انسانی" بند (۳) دستورالعمل اجرایی "ارائه خدمات آموزشی و تربیتی فوق برنامه در مدارس دولتی" به شماره ۱۴۰/۴۷۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۵، تأمین می گردد. مجوز تشکیل کلاس های فوق برنامه و ابلاغ نیروهای موضوع این فعالیت با تأیید اداره استعدادهای درخشان استان صادر می گردد.

د - فعالیت های حوزه معاونت پرورشی و فرهنگی

۱- عنوان فعالیت: مربی امور تربیتی

نیاز به مربی امور تربیتی در مدارس و مجتمع های آموزشی و پرورشی، با امان نظر به ماده ۲ آئین نامه اجرایی قانون احیاء معاونت پرورشی و تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش، برآورد و حسب تشخیص کمیته منطقه و تحت نظارت کارگروه استان، از محل ساعات موظف و غیرموظف نیروهای رسمی و پیمانی برای تدریس دروس مربوط و فعالیت پرورشی، قابل تخصیص است.

تبصره ۵: بکارگیری نیروی قراردادی در این پست صرفاً برای مربیان قرآنی جذب شده در سال های ۱۳۹۱-۱۳۹۰ امکان پذیر می باشد.

جدول (۳-۳). تخصیص مربی امور تربیتی در مدارس و مجتمع های آموزشی و پرورشی

تعداد دانش آموز				
بیش از ۵۰۰ نفر	از ۲۴۱ تا ۵۰۰	از ۱۵۱ تا ۲۴۰	از ۶۱ تا ۱۵۰	تا ۶۰
مجموع و مدرسه مستقل و ضمیمه دارد شهری	هر ۲۰ دانش آموز مازاد بر ۲۴۱ نفر، یک ساعت مربی	یک مربی یا معاون پرورشی و تربیت بدنی تمام وقت	به ازای هر ۸ دانش آموز یک ساعت مربی در سرجمع منطقه	-
مدرسه روستایی و عشایری				
مجموع روستایی و عشایری		یک معاون یا مربی امور تربیتی، به ازای هر مجتمع	----	

تبصره ۱- اولویت تخصیص مربی پرورشی و مشاور در مدارس شبانه‌روزی است.

تبصره ۲- تخصیص مربی پرورشی در مدارس روستایی زیر ۶۰ نفر در صورت وجود نیروی مازاد پرورشی پس از اخذ مجوز از معاونت پرورشی استان و تأیید کارگروه توسعه مدیریت امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۳- شرایط احراز؛ ورود به حوزه پرورشی جهت فعالیت در پست مربی، معاون پرورشی و مشاور بر اساس شیوه‌نامه ترمیم منابع انسانی حوزه معاونت پرورشی و فرهنگی (۵۰۰/۱۶۷۷۷۴ مورخ ۹۷/۰۸/۲۰) مشروط به عدم ایجاد غیرموظف و بعد از تأیید معاونت آموزش ابتدایی و متوسطه (در سطح منطقه و استان) و مدیر منابع انسانی استان انجام می‌شود.

تبصره ۴- با عنایت به ماده ۱۲ اساسنامه مدارس عشایری (مصوبه نهصد و هشتمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۱) شاخص منابع انسانی مورد نیاز فعالیت‌های پرورشی در مدارس عشایری کم جمعیت تا میزان ۱/۳ شاخص‌های مصوب مدارس عادی تعیین می‌شود.

۲- عنوان فعالیت: مشاوره در دوره‌های تحصیلی

با عنایت به تصویب "سند نظام جامع راهنمایی و مشاوره در جلسه ۹۹۴ شورای عالی آموزش و پرورش" و ابلاغ رسمی آن با امضای وزیر محترم طی نامه ۱۴۰۰/۴۵۲-۱۰/۱۵-۱۴۰۰، اعلام نیاز ساعت مشاوره به ازای هر ۱۲ نفر دانش‌آموز یک ساعت در تمامی دوره‌های تحصیلی مدارس دولتی صورت می‌پذیرد. تخصیص ساعت غیرموظف به این فعالیت به شرط اخذ مجوز از وزارت متبوع امکان‌پذیر می‌باشد که توزیع آن با هماهنگی معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت متبوع صورت خواهد پذیرفت.

۳- عنوان فعالیت: مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی پژوهشی و تخصصی استان

تخصیص نیرو به مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی پژوهشی و تخصصی استان در محدوده پست‌های سازمانی مصوب بلامانع است.

۴- عنوان فعالیت: مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی منطقه/شهرستان/ناحیه

به هر مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی منطقه، یک نفر مدیر، یک سرایدار خدمتگزار و به ازای هر ۲۰۰ نفر دانش‌آموز مدارس دولتی یک ساعت مشاوره به صورت موظف و غیرموظف تخصیص می‌یابد.

۵- عنوان فعالیت: نظام مراقبت اجتماعی دانش‌آموزان (نماد -خط ۱۵۷۰)

تخصیص نیرو برای انجام این فعالیت، در مجموع به میزان ۴۶۰۸ ساعت (۱۴۴ ساعت به ازای هر استان) موظف و غیرموظف از سرجمع نیروهای تخصیص یافته به معاونت پرورشی و فرهنگی بصورت سرجمع محاسبه می‌گردد که ساعت هر استان از سوی معاونت پرورشی و فرهنگی وزارت تعیین و اعلام می‌شود.

عنوان فعالیت: کانون‌های فرهنگی - تربیتی

تخصیص نیروی مورد نیاز تربیتی و آموزشی کانون‌های فرهنگی و تربیتی، بر اساس درجه‌بندی، تاسقف جدول زیر پس از تأمین نیروی پرورشی مورد نیاز مدارس در سرجمع نیروهای کارکنان تخصصی تفاهم‌نامه امکان‌پذیر می‌باشد. لازم به ذکر است ساعت نیاز بصورت سرجمع استانی با حداقل ۲۴ ساعت و حداکثر ۸۴ ساعت اعلام نیاز می‌گردد.

جدول (۳-۵). تخصیص نیروی مورد نیاز تربیتی و آموزشی کانون‌های فرهنگی و تربیتی

درجه کانون	مجموع ساعات فعالیت (کارگاه‌ها، انجمن‌ها و سایر فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی - تربیتی و ...)
۱ و ملی	۶۰
۲	۳۶
۳	۳۰

تبصره ۱: تخصیص نیرو به کانون‌هایی که فاقد شاخص‌های ذکر شده در جدول درجه‌بندی باشند، ممنوع است.

تبصره ۲: تخصیص نیرو به عنوان مربی پرورشی در کانونها با رشته شغلی مربی پرورشی امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۳: تخصیص نیروی تخصصی (رشته‌های هنر، ورزش، قرآن و...) از میان دبیران و هنرآموزان با درخواست معاون پرورشی و تربیت بدنی منطقه و موافقت کارگروه استان در سقف ۵۰ درصد ساعت اختصاصی به هر کانون در سقف تفاهم‌نامه (به صورت موظف و غیرموظف) مشروط به عدم ایجاد کمبود در گروه معلم بلامانع است.

۶- عنوان فعالیت: مدرسه قرآن در دوره‌های تحصیلی ابتدایی و متوسطه اول

نیروهای مدارس قرآنی (برنامه‌ای) نوبت اول، همانند مدارس عادی - دولتی در دوره تحصیلی مربوط، سازماندهی می‌شوند.

تبصره ۱: اختصاص نیرو به مدارس تخصصی قرآن، طبق اساسنامه مدارس قرآنی و براساس ماده ۷ آیین نامه راه اندازی مدارس قرآنی مصوب جلسه ۸۶۱ شورای عالی آموزش و پرورش انجام پذیرد.

تبصره ۲: به کارگیری نیروی پرورشی در مدارس تخصصی قرآن با اولویت حافظان قرآن انجام شود.

۷- دارالقرآن‌ها

به هر واحد دارالقرآن (دولتی تابعه آموزش و پرورش) یک مدیر قابل تخصیص است و اختصاص نیرو به سایر فعالیت دارالقرآن‌ها براساس درجه‌بندی مصوب به شماره ۷۰۰/۱۱۲۸۴۳ مورخ ۹۴/۰۶/۱۵ مطابق جدول ذیل و در سرجمع استان و با حداقل ۱۲ و حداکثر ۷۲ ساعت در هفته از سرجمع نیروهای تخصصی تفاهم‌نامه امکان پذیر است.

جدول (۳-۴). تخصیص نیروی انسانی در دارالقرآن‌ها

درجه منطقه	درجه دارالقرآن	مدیر	مربی پرورشی (ساعت)
۲ و ۱	۱	۱	۴۸
۴ و ۳	۲	۱	۲۴
۶ و ۵	۳	۱	۱۲

تبصره ۱: بکارگیری نیرو در پست مربی پرورشی دارالقرآن (دولتی تابعه آموزش و پرورش) با رشته شغلی مربی پرورشی امکان‌پذیر می‌باشد. اولویت صدور ابلاغ با نیروهای استخدام مربی قرآن سال ۱۳۹۱ و مربیان حافظ قرآن می‌باشد.

تبصره ۲: بکارگیری دبیران رسمی و پیمانی دارای تخصص در یکی از رشته‌های قرائت، حفظ، تفسیر، علوم قرآنی در سقف ۵۰ درصد ساعت اختصاصی به هر دارالقرآن (دولتی تابعه آموزش و پرورش) با درخواست معاون پرورشی و تربیت بدنی منطقه و موافقت کارگروه استان به صورت موظف و غیرموظف بلامانع است.

۸- عنوان فعالیت: نیروهای سازمان دانش آموزی، اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش آموزان و بسیج دانش آموزی

مأموریت به سازمان دانش آموزی، اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش آموزان و بسیج دانش آموزی صرفاً با رعایت مفاد آئین‌نامه اجرائی بند پ ماده ۶۳ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۸/۱۰/۰۴ به شماره ۱۲۸۴۶۵/ت/۵۵۳۱۸-هـ به شرط عدم وجود نیاز غیر قابل تأمین امکان پذیر می‌باشد.

الف) مأموریت نیروهای مورد درخواست سازمان دانش آموزی، با رعایت ضوابط اداری مربوط (بخشنامه شماره ۷۱۰/۳۱ تاریخ ۱۳۹۰/۵/۲۲)، در حد نمودار تشکیلاتی مربوط و در سقف عملکرد سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به شرط اخذ مجوز از وزارت متبوع و تأیید کارگروه استان امکان پذیر می‌باشد.

ب) مأموریت به اتحادیه انجمن اسلامی دانش آموزی با حفظ پست ثابت سازمانی و درخواست فرد اعزامی در سقف سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ برای هر استان بلامانع است.

ج) مأموریت به بسیج دانش آموزی با حفظ پست ثابت سازمانی و درخواست فرد اعزامی در سقف سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ برای هر استان بلامانع است.

۹- ضوابط مربوط به نیروهای امور تربیتی و مشاوره

الف) با عنایت به این که رشته شغلی نیروهای تخصص قرآنی که از سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ به صورت پیمانی و قراردادی بکارگیری شدند به رشته شغلی مربی امور تربیتی تغییر یافته لذا فقط این نیروها می‌بایست به عنوان مربی امور تربیتی ابلاغ دریافت نمایند. صدور ابلاغ در پست معاون پرورشی مدرسه برای آن دسته از این افراد که پیمانی هستند بلامانع است. صدور ابلاغ این نیروها اعم از رسمی، پیمانی و قراردادی در پست‌های اجرایی مدارس (مدیر، معاون غیر از پرورشی، سرپرست و ...) و پست‌های اداری (به جزء پست‌های مصوب در معاونت پرورشی) ممنوع است.

ب) صدور قسمتی از ابلاغ یک نیرو در فعالیت پرورشی، (در صورت دارا بودن شرایط بخشنامه ترمیم) صرفاً با مجوز معاونت پرورشی و فرهنگی ستاد امکان پذیر است.

ج) تدریس موظف هفتگی مربیان پرورشی و مشاوران به میزان ۶ ساعت و حداقل در سقف تدریس سال تحصیلی گذشته و با اولویت دروس تفکر و سبک زندگی می‌باشد.

د) استفاده از نیروهای دارای رشته شغلی امور تربیتی و مشاوره در سایر پست‌ها ممنوع می‌باشد.

هـ - فعالیت‌های حوزه معاونت تربیت بدنی و سلامت

۱- عنوان فعالیت: مراقب سلامت

به استناد مصوبه‌های شماره ۵۵۰۲۸/ت/۲۹۲۶۴ هـ مورخ ۸۴/۹/۹ و شماره ۱۱۶۰۳۳/ت/۳۵۳۲۹ هـ مورخ ۸۵/۹/۱۸ در خصوص «آیین‌نامه اجرایی تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانش‌آموزان» و «آیین‌نامه اجرایی تبصره (۶) الحاقی به ماده واحد قانون «انتقال مراقبین بهداشت مدارس به واحدهای آموزشی تابعه وزارت آموزش و پرورش» و اصلاحیه آن موضوع نامه شماره ۵۸۸۱۳/۷۲۶۵۷ مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ دفتر هیئت دولت، به ازای هر ۴۸۰ نفر دانش‌آموز مدارس دولتی شهری در سطح منطقه، یک نیروی موظف مرتبط (از بین پزشکان، مربیان بهداشت و سایر شاغلین گروه پزشکی و پیراپزشکی) به این فعالیت قابل تخصیص است. این نیروها، بر اساس شاخص فوق، در سرجمع منطقه، در اختیار حوزه تربیت بدنی و سلامت قرار می‌گیرند؛ تا برابر دستورالعمل ابلاغی از سوی معاونت تربیت بدنی و سلامت، در **مدارس دولتی شهری** (با اولویت دوره ابتدایی و مدارس پرجمعیت و استثنایی)، سازماندهی شوند. صدور ابلاغ در این پست پس از تایید اداره سلامت و تندرستی استان امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: در مناطقی که کمبود نیروی مراقب سلامت موضوعیت دارد افزایش شاخص تا سقف ۷۵۰ نفر با اختیار مدیرکل استان و با تأیید معاونت تربیت بدنی و سلامت ستاد امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۲: برای آموزش و مراقبت‌های سلامتی دانش‌آموزان در روستاها، کمافی‌السابق از بهورزان خانه‌های بهداشت، طبق مقررات آموزشی و پرورشی مدرسه و شرح وظایف بهورزان در چارچوب مقررات وزارت بهداشت، استفاده شود.

تبصره ۳: بهره‌گیری از ساعات کارورزی دانشجویان گروه پزشکی و پیراپزشکی بدون پرداخت حق‌الزحمه و زیر نظر مربی کارورزی دانشگاه علوم پزشکی بدون تعهد استخدام و با رعایت سایر مقررات بلامانع است.

تبصره ۴: در صورت کمبود مراقب سلامت، صدور ابلاغ برای نیروهای دارای کسر ساعت موظف در رشته‌های تحصیلی زیست‌شناسی، علوم تجربی، تربیت بدنی و روانشناسی (با حداقل ۶ ساعت در هفته) مقدور می‌باشد.

تبصره ۵: بکارگیری مراقبین سلامت در سایر پست‌ها از قبیل پست‌های اجرایی مدارس (مدیر، معاون)، پست‌های اداری، آموزگاری و ... ممنوع است و صرفاً در دوسال پایانی خدمت با هماهنگی و موافقت معاونت تربیت بدنی و سلامت استان امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۶: تغییر سمت به پست مراقب سلامت پس از درخواست مستخدم و در صورت عدم نیاز در رشته، جنس مورد نظر، براساس شیوه‌نامه ترمیم منابع انسانی با تأیید معاونت تربیت بدنی و سلامت منطقه و مدیر منابع انسانی و امور اداری استان امکان‌پذیر می‌باشد.

۲- عنوان فعالیت: معلم تربیت بدنی

بکارگیری معلم تربیت بدنی در سایر پست‌ها از قبیل پست‌های اجرایی مدارس (مدیر، معاون)، پست‌های اداری و ... صرفاً با مجوز معاونت تربیت بدنی و سلامت استان امکان‌پذیر خواهد بود.

۳- عنوان فعالیت: مجتمع‌های آموزشی ورزشی

نیروی مدیر مورد نیاز این مجتمع‌ها، برابر دستورالعمل مدیریت، حفظ و نگهداری مجتمع‌های آموزشی ورزشی (۱۶۲۷۷۵-۹۸/۹/۵) از بین نیروهای موظف در سرجمع نیروهای تخصصی تفاهم‌نامه امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: مدیریت فضا‌های ورزشی درون مدارس با هر درجه و جوار (صرفاً درجه ۱) به عهده مدیر آموزشگاه می‌باشد.

تبصره ۲: تخصیص نیروی مدیر به مجتمع‌های ورزشی با درجه ۱ صرفاً در مناطقی که دارای یک سالن ورزشی باشد امکان‌پذیر می‌باشد. مجتمع‌های آموزشی ورزشی با درجه واحد سازمانی ۲ تا ۷ برابر دستورالعمل تخصیص نیرو خواهد یافت.

تبصره ۳: شرایط احراز؛ انتصاب مدیر و معاون مجتمع‌های آموزشی - ورزشی مطابق بخشنامه شرایط صلاحیت و احراز انتصاب مدیر و معاون مجتمع‌های آموزشی - ورزشی (شماره ۷۰۰/۵۹۸۷۱ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۲) انجام گردد.

۴- عنوان فعالیت: فدراسیون ورزش دانش‌آموزی

تخصیص نیرو به فدراسیون ورزشی دانش‌آموزی و هیأت‌های استانی، بر اساس ساختار مصوب آنها و از طریق آیین‌نامه ماموریت‌ها در حد امکان و در سقف تفاهم‌نامه استانیها به شرط اخذ مجوز از وزارت متبوع و تأیید کارگروه استان امکان‌پذیر می‌باشد.

۵- عنوان فعالیت: مدارس ورزش

با عنایت به مصوبه شماره ۷۲۴ و ماده واحده ۷۹۳ مورخ ۸۸/۵/۲۰ و ۸۷۳ مورخ ۹۱/۷/۱۱ شورای عالی آموزش و پرورش مبنی بر اجرای اساسنامه مدارس تخصصی ورزش، تخصیص نیروهای مورد نیاز دروس تخصصی تربیت‌بدنی این گونه مدارس به میزان ۴ ساعت در هفته (علاوه بر ۲ ساعت برنامه درسی) به ازای هر کلاس قابل تخصیص است.

و- فعالیت‌های حوزه سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی

۱- عنوان فعالیت: مدارس غیردولتی و آموزش از راه دور

الف - مدیر

به مدارس غیردولتی در تمام دوره‌های تحصیلی (به‌جز پیش‌دبستانی و بزرگسال) یک نفر مدیر یا معاون از بین نیروهای واجد شرایط، با رعایت مواد ۲۱، ۲۲ و ۲۴ قانون تأسیس و اداره مدارس غیردولتی تخصیص داده خواهد شد. حدنصاب دانش‌آموز جهت تخصیص نیرو (صرفاً مدیر یا معاون واحد آموزشی) در مدارس غیر دولتی عادی ۴۰ نفر و در مدارس آموزش از راه دور ۱۰۰ نفر دانش‌آموز (صرفاً با رعایت شاخص مصوب تفاهم‌نامه توسعه سنواتی) می‌باشد که صرفاً با رعایت شاخص مصوب تفاهم‌نامه توسعه سنواتی و عدم ایجاد کمبود غیرقابل جبران نیروی انسانی امکان‌پذیر است.

تبصره: با توجه به کمبود نیروی انسانی، تخصیص نیرو به این گروه فعالیت در مدارس غیر دولتی استثنایی، صرفاً با مجوز سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور امکان‌پذیر می‌باشد.

ب - مدارس غیردولتی خیریه

اختصاص نیروی آموزشی و اجرایی به مدارس غیردولتی که توسط مؤسسات خیریه تأسیس و راه‌اندازی شده و هیچ شهریه‌ای از دانش‌آموزان دریافت نمی‌کنند، در صورت رعایت تراکم کلاسی منطقه محل استقرار، در تمام دوره‌های تحصیلی، پس از تأیید کارگروه استان مانند مدارس عادی دولتی بلامانع است.

تبصره ۵- رعایت ظرفیت کلاس‌بندی دانش‌آموزان در سامانه‌های مربوط برای این مدارس (در صورت تخصیص نیروی انسانی) الزامی است.

۲- مدارس وابسته به سایر نهادها و دستگاهها

با توجه به اساسنامه مدارس وابسته به سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز غیر وابسته به آموزش و پرورش و مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش، موضوع نامه شماره ۱۲۰/۱۹۵۹۱/۸ مورخ ۸۹/۹/۱۰، اعزام نیرو به استناد آیین‌نامه مأموریت‌ها و به شرط پرداخت حقوق و مزایا از مقصد، بلامانع است.

تبصره ۱: نیروی موظف به دبیرستان‌های علوم و معارف اسلامی، مدارس وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی (صدرا)، مدرسه عالی شهید مطهری، مدارس دولتی وابسته به حوزه‌های علمیه خواهران و برادران و مدارس وابسته به آستان قدس رضوی مطابق تبصره ماده ۳ اساسنامه مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی وابسته به دستگاه‌های دولتی و سایر نهاد‌های عمومی (جلسه ۷۹۴ تاریخ ۱۳۸۸/۰۶/۰۳ شماره ابلاغ ۱۲۰/۱۹۲۵۷/۸ تاریخ ۱۳۸۸/۰۸/۲۳) در صورتی که با تأیید اداره مشارکت‌های مردمی و مدارس غیردولتی هیچ شهریه‌ای دریافت نکنند، با تأیید کارگروه استان و صرفاً در حدود مقرر اساسنامه مصوب قابل تخصیص است. (شرط حد نصاب استمرار و تشکیل برابر مدارس دولتی در این مدارس نیز لازم الاجرا می‌باشد)

تبصره ۲: اختصاص نیروی آموزشی به مدارس وابسته به سازمان زندان‌های کشور و دروس عمومی هنرستان‌های وابسته متناسب با تعداد دانش‌آموزان و کلاس‌های این مدارس با نظر کارگروه استان امکان‌پذیر است.

ز - عنوان فعالیت: مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

۱- مدارس دولتی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

ضوابط کمی تخصیص نیرو به این مدارس، توسط کارگروهی متشکل از مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری، دفتر وزارتی، دفتر برنامه، بودجه و مدیریت منابع، اداره کل امور مالی و ذی‌حسابی، دفتر حقوقی، املاک و حمایت قضائی و مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور تعیین و در سامانه جامع منابع انسانی لحاظ خواهد شد.

تبصره ۵: اعزام نیروی آموزشی به مدارس دولتی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور در چارچوب تصویب نامه شماره ۷۴۳۶ت/۱۶۷۴هـ مورخ ۱۳۷۵/۰۷/۱۰ هیئت وزیران با احراز شرایط لازم از بین پذیرفته شدگان در آزمون‌های مربوط صورت خواهد پذیرفت.

۲-مدارس غیردولتی خارج از کشور

مدیر مورد نیاز اینگونه مدارس از بین نیروهای رسمی شاغل در وزارت آموزش و پرورش بر اساس پیشنهاد مؤسس مدرسه غیردولتی و تأیید مرکز امور بین الملل با حقوق ریالی مشروط بر این که مؤسس متعهد گردد کلیه حقوق و فوق العاده اشتغال خارج از کشور (ارزی) وی را پرداخت نماید قابل تخصیص است.

۳-مدارس غیر دولتی اتباع بیگانه در داخل کشور

این نوع مدارس مشروط بر آنکه توسط مؤسس ایرانی و منطبق بر نظام آموزشی جمهوری اسلامی ایران دایر و فعالیت نمایند همانند مدارس غیردولتی داخل کشور می‌توانند از تخصیص یک نیرو به عنوان مدیر یا معاون (با رعایت ماده ۲۴ قانون تاسیس و اداره مدارس و مراکز آموزش و پرورش غیردولتی) بهره‌مند شوند.

۴-مدارس غیردولتی بین المللی داخل و خارج از کشور

به این نوع از مدارس با تأیید کارگروه موضوع بند ۱، فقط یک مدیر با حقوق ریالی قابل تخصیص است. فوق العاده اشتغال خارج از کشور (ارزی) این افراد برابر توافق توسط مؤسس تأمین و پرداخت می‌شود.

۵-مدارس تطبیقی

ضوابط تخصیص نیرو به این مدارس توسط کارگروهی متشکل از مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری، دفتر وزارتی و دفتر حقوقی املاک و حمایت قضائی و مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور (برابر میزان نیروی مصوب در کارگروه) تعیین و در سامانه جامع منابع انسانی لحاظ خواهد شد.

ح - فعالیت‌های حوزه آموزش و پرورش استثنایی

۱ - عنوان فعالیت: مدیر و معاون

مدیر و معاون (واحدهای آموزشی) برای هر یک از مدارس دولتی روزانه، از نیروهای موجود موظف تأمین می‌شود. در مناطقی که نیروها دارای کسری ساعات موظف می‌باشند، از صدور ابلاغ نوبت دوم برای معاونان نوبت اول خودداری شود.

۲ - عنوان فعالیت: معلم رابط دانش آموزان با نیازهای ویژه

الف - به ازای هر دانش آموز تلفیقی و فراگیر (فقط دانش آموزان با آسیب بینائی شدید و با آسیب شنوائی شدید) مشغول به تحصیل در واحدهای آموزش پذیرا (عادی) در تمامی دوره‌های تحصیلی، به طور میانگین ۲ ساعت در هفته، معلم رابط اختصاص خواهد یافت.

ابلاغ این نیروها در یک مدرسه پشتیبان صادر می‌شود تا این مدرسه مطابق دستورالعملی که از سوی سازمان استثنایی ارسال می‌شود، بر فعالیت آنان نظارت کند.

ب - در صورتی که ساعات موظف معلم رابط در یک یا چند ناحیه/منطقه (درون استان) تکمیل نشود، میزان ساعات موظف باقی‌مانده با هماهنگی اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، در امور آموزشی و پرورشی مدارس استثنایی سازماندهی خواهد شد.

ج - تعداد دانش آموزان تلفیقی و فراگیر ثبت نام شده در هر مدرسه پذیرا، حداقل ۶ نفر و حداکثر معادل ۱۵٪ از کل دانش آموزان آن مدرسه می‌باشد.

د- در یک کلاس پذیرا حداکثر ۳ نفر دانش آموز تلفیقی با دو نوع معلولیت می تواند به تحصیل اشتغال داشته باشد.

۳ - عنوان فعالیت: آموزش پیش از دبستان

واحد آموزشی دوره پیش از دبستان کودکان استثنایی، به صورت ضمیمه یا مستقل قابل تشکیل است. چنانچه این واحدها ضمیمه مدارس ابتدائی استثنایی باشند، به ازای تشکیل هر کلاس در دوره پیش از دبستان، یک آموزگار اختصاص می یابد و در صورتی که واحد آموزش پیش از دبستان مستقل باشد، نیروی مورد نیاز آن، مطابق درجه بندی مدارس ابتدایی قابل تخصیص است.

۴ - عنوان فعالیت: امور توانبخشی

نیروی متخصص (کاردرمانگر، گفتاردرمانگر، شنوایی شناس، بینایی سنج، فیزیوتراپیست و ارتوپد فنی) در دوره تحصیلی ابتدایی با احتساب تعداد دانش آموزان سایر دوره های ضمیمه تخصیص می یابد.

۵ - عنوان فعالیت: نیروهای طرحی

به کارگیری افراد متخصص و فارغ التحصیلان نیروهای طرحی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که دارای رشته های تحصیلی توان بخشی (کاردرمانی، گفتاردرمانی، شنوایی شناسی، روان شناسی بالینی مددکاری اجتماعی و فیزیوتراپی) و مراقب سلامت باشند، طبق مفاد ماده ۱۱ قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان، مصوب ۷۵/۲/۱۲ مجلس شورای اسلامی، می توانند دوران خدمت موضوع این قانون را پس از تأمین اعتبار و اخذ مجوز از مراجع قانونی ذی ربط، در آموزشگاه های استثنایی سپری نمایند. به کارگیری این افراد پس از اتمام دوره طرح ممنوع است (به کارگیری نیروی طرحی در صورت عدم وجود نیروی مازاد امکان پذیر می باشد).

۶ - عنوان فعالیت: دبیر (راهنمای آموزشی):

در مدارس متوسطه اول پیش حرفه ای و دوم متوسطه کاردانش خاص دانش آموزان با نیازهای ویژه به ازای هر کلاس ۴ ساعت دبیر (راهنمای آموزشی) منظور خواهد شد. تأمین نیروی مورد نیاز این فعالیت، از طریق غیرموظف مجاز نیست.

۷ - عنوان فعالیت: معاون (سرپرست آموزشی)

به این فعالیت ها، به ازای هر ۱۲ کلاس (دوره های پیش از دبستان و ابتدایی استثنایی) یک نفر نیرو تخصیص می یابد.

۸ - عنوان فعالیت: مربی پرورشی و معلم تربیت بدنی

نیروی مورد نیاز این فعالیت ها، همانند مدارس عادی قابل تخصیص است.

- از همکاران واجد شرایط در حوزه تخصصی تربیت بدنی که دارای گواهی نامه مربیگری از فدراسیون های ورزشی هستند براساس دستورالعمل های آموزش و پرورش عادی در کلاس های درس تربیت بدنی استفاده نمود.
- مدارس استثنایی مستقل تا ۶۰ نفر دانش آموز ۱۲ ساعت و از ۶۱ تا ۱۵۰ نفر به میزان ۲۴ ساعت مربی پرورشی تخصیص می یابد.

۹ - عنوان فعالیت: مشاور مدرسه استثنایی و مددکار اجتماعی

مشاور مدرسه استثنایی و مددکار اجتماعی در دوره های پیش از دبستان، ابتدایی، اول متوسطه/اول متوسطه پیش حرفه ای و دوم متوسطه/دوم متوسطه کاردانش با نیازهای ویژه تخصیص می یابد.

ط - فعالیتهای حوزه سوادآموزی

سازماندهی کلاس و فعالیتهای سوادآموزی

اهداف کمی و حدنصاب تشکیل کلاس در هر دوره سوادآموزی، اعم از سوادآموزی، تحکیم و انتقال و کلیه فعالیتهای سوادآموزی در مناطق روستایی و شهری برابر ضوابط ابلاغی از سوی سازمان نهضت سوادآموزی عملیاتی می‌شود.

تذکر: با عنایت به دستورالعمل تأسیس و راه اندازی مراکز یادگیری محلی، منضم به بخشنامه ۹۶۹۷۶ مورخ ۱۳۹۴/۰۵/۲۷، تخصیص مدیر به مراکز یادگیری محلی سوادآموزی و راهنمایان تعلیماتی سوادآموزی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ صرفاً بعد از بررسی بخشنامه‌های مذکور و اخذ مجوز از سوی مرکز برنامه‌ریزی نیروی انسانی مجاز می‌باشد.

ی - سایر فعالیتهای

۱- عنوان فعالیت: نیروی انسانی مورد نیاز دانشگاه فرهنگیان

مأموریت به دانشگاه فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی پس از بررسی، موافقت مبدا و مقصد، با رعایت ضوابط مندرج در آئین نامه اجرائی تبصره ۲ ماده ۲۱ و ۱۲۱ قانون خدمات کشوری و تأیید کارگروه استان در سقف مجوز صادر شده و ضوابط مربوط امکان پذیر می‌باشد.

۲- عنوان فعالیت: نیروی انسانی مورد نیاز حوزه ارزیابی

با عنایت به لزوم اجرای سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و با استناد به بندهای ۳،۴ و ۷ بخش اهداف کلان، راهبرد نهم و مجموعه راهکارهای موجود در متن سند که بر استقرار یک سیستم ارزیابی مناسب جهت سنجش عملکرد مدیران مدارس دلالت دارد و با توجه به اهمیت موضوع و گستردگی حوزه فعالیت مرتبط با طرح مذکور تخصیص نیرو برای انجام این فعالیت، در مجموع به میزان ۷۶۰ نفر معادل ۱۸۲۴۰ ساعت از بین نیروهای موظف در سرجمع نیروهای تخصصی تفاهم‌نامه امکان پذیر می‌باشد. لازم به ذکر است این نیروها زیر نظر کارشناسان ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات مناطق و نواحی و تحت مدیریت رئیس ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات در خصوص رصد و ارزیابی مدارس در استان و مناطق فعالیت می‌نمایند.

۳- عنوان فعالیت: سایر فعالیتهای خارج از شمول این شیوه نامه

به جز فعالیتهایی که نحوه تأمین نیروی انسانی آنها در این شیوه‌نامه مشخص شده است، چنانچه فعالیت دیگری مد نظر باشد که انجام آن با تأیید مراجع ذیصلاح، مجاز و مستلزم تخصیص نیروی انسانی باشد، اختصاص نیرو به این فعالیتهای، به شکل موظف و یا غیرموظف، مجوزی ندارد.

بخش چهارم

نحوه تأمین و ایجاد تعادل در کمیت نیروی انسانی

راهکارهای تأمین و به کارگیری نیروی مورد نیاز

با توجه به سیاست راهبردی «بهبود مدیریت منابع» در اسناد فرا دستی و استمرار برنامه «ساماندهی و بهسازی منابع انسانی» وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۴۰۲؛ و با عنایت به مفاد این شیوه نامه، نحوه تأمین و به کارگیری منابع انسانی مورد نیاز مناطق آموزشی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ به ترتیب ذیل تعیین می گردد:

۱. سازماندهی بهینه و استفاده کامل از ساعات موظف تمامی نیروهای شاغل که در آستانه سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، در اختیار مناطق آموزشی هستند، مورد تأکید است؛ به نحوی که حتی الامکان هیچ نیرویی از گردونه سازماندهی و اشتغال کامل (بدون کسری ساعت موظف) بیرون نماند.

۲. اعلام نیاز به نیرو و سازماندهی آنان در دوره متوسطه اول و دوم، به صورت یکپارچه انجام خواهد شد.

۳. با عنایت به مفاد بند ۶ آیین نامه طرح طبقه بندی مشاغل معلمان، مبنی بر تجویز به کارگیری نیروهای مازاد دوره متوسطه در ابتدایی (به ویژه ابتدایی دوره دوم)، ضروری است کارگروه استان، اهتمام لازم را برای به کارگیری نیروهای دوره متوسطه دارای کسر ساعات موظف، در دوره ابتدایی معمول دارد. با تخصیص (خوشه ای) کردن دروس در پایه های پنجم و ششم ابتدایی، برابر دستورالعمل مربوط که توسط معاونت آموزش ابتدایی ابلاغ خواهد شد، زمینه مساعد و سهولت انجام این کار، بیش از پیش فراهم می گردد. ضمناً در صورت انتقال تمام وقت نیروهای دوره متوسطه (فاقد تجربه خدمت در دوره ابتدایی) به دوره ابتدایی، ترتیبی اتخاذ گردد تا با هماهنگی و موافقت معاونت آموزش ابتدایی و کارگروه توسعه مدیریت استان انتصاب آنها به عنوان مدیر و معاونت آموزشی مدارس ابتدایی انجام گردد.

۴. در مناطقی که آموزگار درس تربیت بدنی همه ساعت تربیت بدنی کلاس های ابتدایی را پوشش نمی دهد، تدریس ۲ ساعت درس تربیت بدنی کلاس های باقی مانده، به عهده آموزگار همان کلاس ها است.

۵. به منظور جلوگیری از ایجاد ابلاغ موقت (۲ ساعت) سازماندهی آموزگاران تربیت بدنی در منطقه/ناحیه با اولویت در مدارس دارای تقلیل ساعت و غیرموظف انجام گردد.

۶. راهبری برنامه نقل و انتقال جغرافیایی نیروها در قلمرو ماموریت آموزش و پرورش هر استان، بر عهده کارگروه استان خواهد بود. بر این اساس، تعیین و احراز نیاز و عدم نیاز نیرو در سامانه نقل و انتقال پس از تصویب در کارگروه استان، بر عهده معاون پژوهش، برنامه ریزی و توسعه منابع استان است.

۷. تمام نیروهایی آموزشی که بعد از شروع سال تحصیلی (۱۴۰۲/۰۷/۰۱) واجد شرایط بازنشستگی می شوند، در صورت نیاز منطقه و با درخواست خودشان و تأیید کمیته راهبری توسعه مدیریت منطقه/ناحیه و تأیید استان، زمان بازنشستگی آن ها به پایان سال تحصیلی موکول شود.

۸. انتصاب دانشجویان فارغ التحصیل از دانشگاه فرهنگیان و نیروهای آزمون استخدامی (ماده ۲۸) با کمتر از ۲ سال سابقه تجربی در پست های مصوب اداری ممنوع است.

۹. اولویت تخصیص نیرو در پست مدیر مدارس و گروه معلم است و مادامی که معلمان کلاس‌ها تأمین نشده‌اند، اختصاص نیرو به سایر فعالیت‌ها موضوعیت ندارد.

۱۰. به منظور رعایت عدالت آموزشی و در راستای توجه به مدارس عادی دولتی و ارتقای کیفیت این مدارس به گونه‌ای برنامه ریزی گردد تا نیمی از ساعت تدریس دبیران در مدارس استعداد‌های درخشان، نمونه دولتی و شاهد و نیمی در مدارس دولتی ساماندهی گردد.

۱۱. در هنرستان‌های کاردانش، صدور ابلاغ سرپرست‌بخش، هنرآموز و استادکار برای دروس مهارتی کلاس‌هایی که برون سپاری می‌شوند، امکان‌پذیر نیست.

۱۲. خاطر نشان می‌شود، پرداخت هر گونه حق‌التدریس، از جمله صدور ابلاغ غیرموظف برای آموزگاران دوره ابتدایی که از تقلیل ساعت استفاده می‌کنند، فقط در صورتی امکان‌پذیر است که نیروی دارای کسری ساعت موظف در گروه/جنس مربوط (در دوره ابتدایی، جنسیت موضوعیت ندارد)، در سطح منطقه وجود نداشته باشد. به بیان دیگر، تا زمانی که نیروی کسر ساعت موظف در منطقه وجود داشته باشد و از ظرفیت تدریس موظف معاونان، مربیان پرورشی و مشاوران استفاده کافی نشده باشد، امکان تخصیص ساعت غیرموظف وجود ندارد.

تبصره-۵ آموزگاران کلاس‌های چند پایه روستایی، چنانچه از بابت بیست سال خدمت آموزشی، مشمول تقلیل شوند، اختصاص ساعت غیرموظف ناشی از تقلیل ساعت آموزشی، به خود این معلمان بلامانع است.

۱۳. صدور ابلاغ غیرموظف برای آموزگاران دوره ابتدایی (به‌جز آموزگاران کلاس‌های چند پایه) که از تقلیل ساعت از بابت بیست سال خدمت آموزشی استفاده می‌کنند، در یک منطقه، زمانی مقدور خواهد بود که از ساعات تدریس موظف معاونان مدارس، معلمین تربیت بدنی و نیروهای دارای کسر ساعت موظف منطقه استفاده شده باشد.

۱۴. بهره‌گیری از نیروهای بازنشسته دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر به صورت غیرموظف در سقف مجاز و براساس مصوبه ۹۵/۰۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی (قانون ممنوعیت بکارگیری بازنشستگان)، با رعایت ضوابط و مقررات مربوط بلامانع است.

۱۵. ساعت غیرموظف هفتگی شاغلین به میزان ساعت اشتغال هفتگی آنها بصورت موظف و تا سقف ۲۴ ساعت بلامانع است. ضمناً ساعت مجاز غیرموظف برای بازنشستگان متعاقباً ابلاغ خواهد گردید.

۱۶. بکارگیری ساعت موظف نیروهای آموزشی در شهرستان‌ها و مناطق همجوار در صورتی امکان‌پذیر خواهد بود که در همان گروه/جنس، منطقه مبدا مازاد و منطقه مقصد با کمبود نیرو مواجه باشد.

۱۷. تشکیل و استمرار فعالیت مدارس شبانه‌روزی، در نزدیکی یکدیگر و در مجاورت نقاط و مدارسی که از امکانات شبانه‌روزی برخوردارند، مجاز نیست.

۱۸. استمرار مدارس متوسطه با دانش آموزان کمتر از حدنصاب دارای فضای فیزیکی مجزا از سایر واحدهای سازمانی، بصورت مستقل و با تخصیص یک نفر معاون دبیر امکان پذیر می باشد.

تذکره: به کلیه مدارس با وضعیت ضمیمه عوامل اجرایی تعلق نخواهد گرفت.

۱۹. تخصیص درس تربیت بدنی به معاونین مدارس که فاقد رشته تحصیلی مرتبط می باشند، ممنوع است (موضوع تدریس موظف ۶ ساعت در هفته معاونین مدارس).

۲۰. بکارگیری نیروی بازنشسته بشرط عدم وجود نیروی مازاد یا دارای کسر ساعت موظف و صرفاً مطابق با رشته تحصیلی مرتبط با درس مورد نظر صورت پذیرد.

۲۱. به کارگیری دانشجو معلمان سال سوم و چهارم دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه تربیت دبیری شهید رجائی به صورت غیرموظف در شهر محل تحصیل خود با تائید دانشگاه مبنی بر عدم ایجاد اختلال در تحصیل آنان و با رعایت سایر ضوابط و مقررات بلامانع است.

پس از اعمال تمامی سیاستها و راهکارهای مدیریت بهینه نیروی انسانی، اولویت بکارگیری و ساماندهی نیروی انسانی به شرح ذیل می باشد:

۱. ساماندهی همکاران شاغل رسمی، پیمانی، قراردادی، طرحی و پرسنل وظیفه
۲. اولویت بکارگیری و تخصیص سهمیه به واحدهای سازمانی (مدرسه) در قالب مدیر و معلم (تخصیص معاونین آموزشی و پرورشی، مشاور و مراقب سلامت در صورت وجود کلاس بدون معلم، جایز نیست).
۳. بکارگیری دانشجومعلمان ورودی سال ۱۳۹۹ به صورت غیرموظف برابر ضوابط اعلامی
۴. تخصیص ساعت غیرموظف شاغلین
۵. تخصیص ساعت غیرموظف بازنشستگان

بخش پنجم

نحوه نظارت بر اجرای دستورالعمل توسعه سنواتی

با عنایت به اهمیت بکارگیری دقیق و بهینه نیروی انسانی به منظور جلوگیری از هدر رفت منابع انسانی، رعایت دقیق مفاد این شیوه‌نامه؛ پیش شرط صدور مجوزهای لازم برای به کارگیری نیروی غیرموظف به منظور رفع کمبودهای نیروی انسانی مورد نیاز مناطق خواهد بود و بالطبع برای کمبودهای ناشی از عدم رعایت ضوابط گفته شده، صدور مجوز نیز موضوعیت نخواهد داشت.

الف) نحوه نظارت بر اجرای برنامه ها در استان

تحقق اهداف این شیوه‌نامه از طریق اعمال ضوابط در سامانه‌های مرتبط، گزارشات سیستمی و نظارت‌های میدانی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و اطمینان دارد کلیه مسئولین محترم و دست‌اندرکاران ذی‌ربط در آموزش و پرورش استان و مناطق آموزشی، عنایت خاص و اهتمام لازم را برای اجرای کامل برنامه و تحقق اهداف آن معطوف و می‌دارد.

نظارت، کنترل و ارزیابی نحوه عملکرد اداره کل آموزش و پرورش استان‌ها و مناطق، توسط "کمیته سرمایه انسانی" و به صورت متمرکز از طریق ذکر شده انجام می‌شود و بازتاب آن به صورت رتبه عملکرد ادارات کل و مناطق آموزش - پرورش در شاخص‌ها و ملاک‌های ارزیابی ذیل و ارائه گزارش خواهد بود، که نتایج آن به صورت تشویق و یا برخورد مقتضی اعمال خواهد شد.

ب) نظارت بر اجرای برنامه در مناطق

مسئولیت نظارت، کنترل و ارزیابی نحوه عملکرد ادارات آموزش و پرورش مناطق، بر عهده مدیرکل استان می‌باشد که توسط کارگروه توسعه مدیریت آموزش و پرورش استان اعمال می‌شود. این کارگروه موظف است بر مبنای شاخص‌ها و ملاک‌های ارزیابی ذیل، نحوه اجرای شیوه‌نامه در مناطق تابعه را نظارت و کنترل نماید و نتایج حاصل را در ارزیابی عملکرد مسئولان ذی‌ربط اداره کل و مناطق تابعه دخالت دهد.

شاخص و ملاک‌های نظارت و ارزیابی

ردیف	شاخص و ملاک ارزیابی
۱	میزان طرح موضوعات ساماندهی در کمیته برنامه‌ریزی و محوریت آن در اتخاذ تصمیمات مرتبط
۲	رعایت ضوابط تخصیص کد واحد سازمانی (تعیین ظرفیت فضای آموزشی، بعد مسافت، نسبت دانش‌آموز به کارکنان و ...)
۳	رعایت زمان‌بندی درخواست کد واحد سازمانی
۴	رعایت وضعیت واحد سازمانی
۵	مدیریت کلاس‌های کم جمعیت هم پایه و قابل ادغام در یک مدرسه

۶	رعایت حداقل تعیین شده جهت تشکیل کلاس در مدارس شهری
۷	رعایت حداقل تعیین شده جهت تشکیل کلاس در مدارس روستائی
۸	توسعه طرح روستا مرکزی تا حد امکان و بصورت مناسب
۹	سازماندهی بهینه و استفاده کامل از ساعت موظف تمامی نیروهای شاغل
۱۰	رعایت حدنصاب تشکیل و استمرار مدرسه
۱۱	استفاده از ساز و کار نقل و انتقال جهت تامین و تعدیل نیروی انسانی
۱۲	سازماندهی نیروی انسانی در دوره‌های تحصیلی متوسطه اول و متوسطه دوم (کلیه شاخه‌ها) بصورت واحد و یکپارچه
۱۳	رعایت اولویت بکارگیری نیروی انسانی در گروه معلم (کلاس درس)
۱۴	رعایت ضوابط کلاس‌بندی و تخصیص نیرو در آموزش استثنائی
۱۵	تجمیع دروس عمومی در کلاس‌های زیر حد نصاب دوره تحصیلی متوسطه دوم
۱۶	رعایت سرجمع سهمیه کارکنان تخصصی برابر تفاهم نامه توسعه سنواتی
۱۷	رعایت بکارگیری دقیق آموزگاران تربیت بدنی و عدم ایجاد ابلاغ موقت برابر مفاد شیوه نامه
۱۸	رعایت رشته شغلی برای استادکار و سرپرست بخش
۱۹	رعایت مدرک تحصیلی برای استادکار و سرپرست بخش
۲۰	رعایت مدرک تحصیلی و رشته شغلی برای پست انباردار
۲۱	رعایت مفاد صدور ابلاغ در گروه‌های آموزشی
۲۲	عدم بکارگیری نیروی مورد نیاز کلاس درس در سایر پست‌های اداری، گروه مدیریت (معاونین) و کیفیت بخشی
۲۳	رعایت مفاد تخصیص نیرو به مدارس غیردولتی خیریه و وابسته (عدم دریافت شهریه، رعایت حد نصاب و ...)
۲۴	رعایت مفاد مربوط به محدودیت ماموریت نیروهای مورد نیاز به سایر دستگاه‌ها
۲۵	مدیریت بهینه روند بازنشستگی نیروهای واجد شرایط بازنشستگی
۲۶	بهره‌مندی از ظرفیت تدریس عوامل اجرایی
۲۷	بهره‌وری نیروی انسانی و کاهش ساعت حق التدریس تا حد ممکن و مناسب
۲۸	رعایت صدور ابلاغ غیرموظف برای آموزگاران دارای تقلیل ساعت
۲۹	نظارت بر عملکرد کلاس‌های غیرموظف چندپایه
۳۰	نظارت بر عملکرد کلاس‌های دارای هنرآموز دوم
۳۱	استفاده حداکثر از ظرفیت غیرموظف شاغلین و بازنشستگان جهت تامین نیروی انسانی مورد نیاز کلاس درس
۳۲	استفاده حداکثری از ظرفیت دانشجویان سال آخر جهت تامین نیروی انسانی مورد نیاز کلاس درس
۳۳	بکارگیری دانشجویان فارغ تحصیل بهمن ماه بصورت غیرموظف جهت عدم ایجاد ساعت مازاد در نیمه سال تحصیلی